

Hlas Nového Mesta

Ročník XXI. ČASOPIS OBYVATELOV MESTSKEJ ČASTI BRATISLAVA – NOVÉ MESTO, číslo 10/2011

L'ud'om na parku záleží

Konštruktérsky um víťazí nad časom

Najlepšiu amazonku majú v Rakúsku

Potulky históriou Nového Mesta

Začnime počúvaním

Snáď mi, milí čitatelia, nebudete zazlievať, ak bude dnešný príhovor trochu osobný.

V posledných mesiacoch som viedla množstvo rozhovorov, stretla som sa s výnimočnými i jednoduchými ľuďmi, mladými aj skôr narodenými. Otvorená výmena názorov človeka obohacuje, hoci pohľady sa, prirodzene, líšia. A keď sa podarí premietnuť túto rôznorodosť do práce novinára, považujem to za cenné.

Pri niektorých rozhovoroch som iba „hostom“. Odohrávajú sa na stretnutiach a podujatiach, ktoré chcem pre vás zachytiť v článkoch. Neraz je kľbko medziľudských vzťahov zamotané, či dokonca zauzlené. Zväčša má každý svoj kúsok pravdy a veci nebývajú čierne ani biele. Keď sa ľudia dokážu pozrieť na svet očami svojich partnerov, z mnohých monológov sa nakoniec zrodí dialóg.

Možno sme neboli zvyknutí na prostú pravdu, že problémy sa ľahšie vyriešia za spoločným stolom. Obyvatelia nemusia vždy stáť na jednej strane barikády, úrad na druhej a rozhodcom, ktorý má posledné slovo, sa napokon stane striktná litera zákona. Veď ochota navzájom sa vypočuť má už v sebe zárodok riešenia, ktoré bude aspoň trochu prijateľné pre všetky strany. Možno bude stavba o čosi menej zasahovať do prostredia, susedské vzťahy sa stanú znesiteľnejšie, v parkoch sa podarí nájsť vhodné miesto pre deti aj pre štvornohých priateľov. Alebo pribudne kúsok tolerancie k niekomu, kto je iný, či mal v živote len menej šťastia.

V ľudských vzťahoch zvyčajne nebývajú víťazi a porazení, dohoda, hoci aj nedokonalá, je lepšia ako spor. Ak si zvykneme začínať komunikáciu počúvaním, pochopíme viac.

Jana Škutková

Z obsahu čísla:

Poznáte miestny úrad?

str. 5

Plusy a mínusy nadstavieb

str. 8

Keď sa seniori vzdelávajú

str. 11

Výnimočná žena z Nového Mesta

str. 14

Spomienky na Rösslerov lom

str. 20

Pozývame

str. 22

Obálka:

Atmosféru dostihov pod patronátom mestskej časti Bratislava - Nové Mesto zachytil František Rajecký

Vydáva Miestny úrad Bratislava – Nové Mesto,

Adresa: Miestny úrad Bratislava – Nové Mesto, referát školstva, kultúry a športu, Junácka 1, 832 91 Bratislava, tel.: 02/4925 3211, redakcia: hlas@banm.sk, inzercia: kultura@banm.sk, www.banm.sk

Redakčná rada:

Predseda: Mgr. Rudolf Kusý,

podpredsedníčka: Ing. Jana Škutková,

šéfredaktor: Vladimír Margolien,

členovia: Ing. Branislav Feješ, JUDr. Tomáš Korček,

Ing. arch. Otto Novitzký, Mgr. Marek Tettinger,

tajomníčka: Elena Hlivová.

Jazyková úprava: PhDr. Viera Vojtková.

Grafická úprava: Martin Lovas.

Tlač: D&D International Slovakia, s.r.o.

Náklad: 21 600 výtlačkov. **Číslo 10/2011.**
EV 3920/2009

V októbri si uctíme múdrosť šedín

Nech už čas beží akokoľvek rýchlo, každému plyní rovnako.

Novomestským seniorom prajeme optimizmus, elán a vitalitu, aby pamäť bohatá na spomienky a skúsenosti bola pre mladších zdrojom poučenia i povzbudenia.

Ako povedal Jean Cocteau:

„Skutočná mladosť je vlastnosť, ktorú môžeme získať až s rokmi.“

O niečo viac školákov

Po dvojmesačných letných prázdninách sa žiaci vrátili do škôl. Školský rok sa začal aj na ôsmich základných školách, ktorých zriaďovateľom je mestská časť Bratislava - Nové Mesto. Do lavíc zasadlo podľa predbežných údajov 2370 žiakov. „V porovnaní s koncom minulého školského roka je to nárast o 55 žiakov,“ informoval vedúci oddelenia školstva, kultúry a športu Vladimír Novák. Najviac žiakov evidujú na Základnej škole Za kasárňou – v každej z jej tried by malo sedieť priemerne 24 chlapcov a dievčat.

(mt)

Snímka František Rajecký

Námestie pri štadióne možno ponesie meno Pavla Demitru

Mestská časť Bratislava – Nové Mesto bolav týchto dňoch oslovená, aby navrhla názov pre novovzniknuté námestie vedľa Zimného štadióna Ondreja Nepelu. Zástupcovia samosprávy sa na rokovaní Miestnej rady dohodli, že o názve budú v ankete spolo rozhodovať obyva-

telia Nového Mesta. „Vzhľadom na tragédiu, ktorá sa stala a vzhľadom na to, že práve tu odohral Pavol Demitra svoj posledný zápas ako kapitán slovenskej reprezentácie, navrhujem, aby sme námestie pomenovali Námestie Pavla Demitru,“ informoval starosta mestskej

časti Rudolf Kusý. O tom, aký bude definitívny názov námestia vedľa štadióna, rozhodnú v najbližších týždňoch ľudia prostredníctvom hlasovania na internetovej stránke, emailov a listov.

(mt)

Potravinová pomoc v núdzi

Mestská časť Bratislava - Nové Mesto sa zapojila do programu distribúcie potravín pre obzvlášť zraniteľné osoby. Financuje ho Európsky poľnohospodársky a záručný fond. Jeho hlavným cieľom je pomôcť ľuďom v núdzi bezplatným poskytnutím hladkej pšeničnej múky a bezvaječných cestovín. Potraviny môžu dostať na základe predloženej žiadosti a potrebných dokladov. Program je adresný, príjemca sa preukáže občianskym preukazom a potvrdí prevzatie podpisom. Súčasne sa zaviazá, že potraviny nebude ďalej predávať. Maximálny limit pre jednu osobu je 20 kg múky a 20 kg cestovín na rok.

Potravinová pomoc je určená pre:

1. deti v náhradnej rodinnej starostlivosti;
2. fyzické osoby, ktoré sú poberateľmi dávky v hmotnej núdzi a príspevku k dávke;
3. osoby na hranici životného minima (rodičia a deti, na ktoré sú vyplácané dotácie);
4. poberateľov dôchodku, ktorého výška nepresahuje 305 eur (nepracujúci poberatelia starobného, predčasného či invalidného dôchodku).

Pokračovanie na s. 4

Dokončenie článku

Potravinová pomoc v núdzi zo s. 3

Distribúciu výrobkov v našej mestskej časti zabezpečí oddelenie bytové a sociálnych služieb, Junácka 1, 832 91 Bratislava, ktoré poskytne aj tlačivo žiadosti. Žiadosť bude k dispozícii aj na webstránke mestskej časti. Vyplnenú žiadosť je potrebné odovzdať v kancelárii č. 310 alebo 309 Miestneho úradu Bratislava – Nové Mesto najneskôr do 10. októbra 2011. Žiadatelia podľa bodov 1,2 a 3 musia doložiť potvrdenie z ÚPSV a R, žiadatelia podľa bodu 4 doložia výmer platný od 1. 1. 2011. Potraviny sa budú vydávať na Teplickej ul. 19, termín bude včas oznámený tým, ktorí splnili podmienky. Bližšie informácie možno získať na tel. číslach 02/4925 3529 a 02/4925 3377.

Vladislava Janovičová

Stretnutia s občanmi pokračujú

Upchaté cesty, vykrádanie bytov a garáží, chýbajúca zastávka MHD. To je len niekoľko z problémov, ktoré sa preberali vo štvrtok 8. septembra na stretnutí obyvateľov štvrte Slanec so starostom Nového Mesta Rudolfom Kusým. Ten sa vzápätí presunul do obytného komplexu Vinohradis, kam ho obyvatelia pozvali kvôli problému zodpovednosti za údržbu miestnej cesty. Starosta prisľúbil občanom pomoc pri hľadaní riešenia. (jb)

Spolupráca namiesto ďalších rozkopávk

V apríli tohto roku sa začala rekonštrukcia kanalizácie a vodovodnej siete na Považskej ulici, ktorá sa podľa plánu mala skončiť do 15. septembra. Práce však naďalej pokračujú, keďže pracovníci SPP museli odstrániť niekoľko porúch na plynovode. Navyše zistili, že plynovod aj prípojky sú v havarijnom stave a v najbližšom čase by si vyžiadali rekonštrukciu. V spolupráci s miestnym úradom a Bratislavskou vodárenskou spoločnosťou preto realizujú mimoriadny projekt. Rekonštrukcia plynovodu a plynových prípojok k rodinným domom sa uskutoční ihneď, ešte pred ukončením povr-

L'ahší prístup k vedomostiam

V septembri začala slúžiť verejnosti moderná študovňa odbornej literatúry v knižnici na Pionierskej ulici. Jej otvorenie privítali najmä študenti, ale potešila aj ostatných Novomešťanov bažiacich po vedomostiach. Návštevníci tu nájdu bohatý fond odbornej literatúry, šesť počítačových pracovísk s prístupom na internet, možnosť skenovania, kopírovania a tlače dokumentov. Pracovníci knižnice ochotne poskytnú aj rešeršné služby, poradenstvo pri výbere literatúry a ďalšie konzultácie. Podobne vybavenými modernými pracoviskami disponujú obvykle len vedecké knižnice, v rámci verejných knižníc v Bratislave patrí nová študovňa k najmodernejším pracoviskám. Počítačové pracoviská sa využijú aj v kurzoch ovládania práce s počítačom pre seniorov. (jš), Snímka František Rajecký

OOPZ na novej adrese

Začiatkom septembra 2011 sa zmenilo sídlo Obvodného oddelenia Policajného zboru Bratislava Nové Mesto – východ Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Bratislave III. Uvedené oddelenie je presťahované z pôvodnej adresy Šuňav-

cova 2 do objektu Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Bratislave III, Vajnorská 25 v Bratislave (vchod z Teheľnej ulice).

Kontakty: telefón 09610 33705, fax 09610 33709

chových úprav na ulici. Obyvatelia boli informovaní listom z SPP. Práce by mali byť dokončené 15. októbra, čo predstavuje len mesačný posun oproti pôvodnému časovému rozvrhu. Branislav Feješ

Kam s odpadom

Bezplatný zber domového odpadu s obsahom škodlivín sa uskutoční 8. októbra od 8. do 10. h vo dvore Divízia údržby verejnej zelene na Račianskej ul. 28. Pracovníci spoločnosti ARGUSS preberú od občanov – nepodnikateľov komunálny odpad, ako sú náterové látky, rozpúšťadlá, pesticídy, oleje, tuky, akumulátory, žiarivky, chladničky, mrazničky a elektrospotrebiče. Tekuté odpady musia byť

uzavreté v pevných obaloch, preberá sa maximálne 5 kg od jednej osoby. Občania (nepodnikatelia) môžu odovzdať takýto odpad aj v stredisku spoločnosti Marius Pedersen, a.s., Stará Vajnorská 6, v pracovných dňoch od 8. do 16. h.

Bezplatný zber starých elektrospotrebičov z domácností vyhlásil MÚ so združením ENVIDOM na 5. novembra 2011. Typ a počet spotrebičov aj meno a kontaktné údaje treba nahlásiť do 2. novembra telefonicky (02/4925 3381 – počas úradných hodín) alebo mailom (zp@banm.sk). Elektroodpad vyložte vo vchode bytového domu alebo za bránu rodinného domu a od 9. h umožnite k nemu prístup, aby ho bolo možné odviezť. (jš)

Poznáte miestny úrad?

V našom seriáli vám poradíme, na koho sa obrátiť v konkrétnej záležitosti v prípade, že na miestnom úrade potrebujete niečo vybaviť.

Oddelenie finančné a hospodárske

Rozpočet a záverečný účet. Dva dokumenty, ktoré sú pre fungovanie mestskej časti azda najdôležitejšie. Dobré hospodárenie s finančnými prostriedkami so správne nastaveným rozpočtom s výhľadom do nasledujúcich rokov zabezpečí, že potreby občanov a spoločností pôsobiacich v mestskej časti nadobudnú reálnu podobu. Rozpočet je významným nástrojom na zabezpečenie prosperity a rozvoja celej mestskej časti.

Vytvoriť rozpočet a neskôr záverečný účet nie je jednoduché. Okrem dobrej znalosti ekonomiky a účtovníctva si táto práca vyžaduje aj dobrú znalosť regionálnych potrieb a tiež, samozrejme, dokonalú znalosť finančných procesov a tokov pri fungovaní mestskej samosprávy. Pri zostavovaní rozpočtu sa kladie dôraz najmä na zabezpečenie príjmovej časti a následne na predpokladané výdavky. V prípade neočakávanej mimoriadnej udalosti sa rozpočet môže upraviť mimoriadnym prostriedkom, rozpočtovým opatrením starostu, ktoré zabezpečí realizáciu nevyhnutných úloh, v rozpočte finančne nepokrytých. Na riešenie udalostí, ktoré nie je možné predvídať (a život ich s obľubou prináša), vytvára sa vo financovaní mestskej časti rezervný fond.

Rozpočet mestskej časti je viaczložkový. Prichádzajú doň prostriedky zo štátneho rozpočtu (z podielových daní, v závislosti od koeficientu súvisiaceho s počtom obyvateľov) a príjmy zo správnych poplat-

kov, z miestnych daní, prenájmu či predaja majetku mestskej časti.

Oddelenie finančné a hospodárske teda zabezpečuje úlohy súvisiace s ekonomickou činnosťou mestskej časti vo vzťahu k štátnemu rozpočtu SR, k právnickým a fyzickým osobám aj k občanom žijúcim na území mestskej časti. Plní úlohy spojené s tvorbou a čerpaním rozpočtu, finančným hospodárením a účtovnou evidenciou.

Oddelenie pozostáva z dvoch referátov. Referát rozpočtu a miestnych daní spracúva doklady na tvorbu rozpočtu mestskej časti, jeho plnenie a čerpanie, hodnotí výsledky hospodárenia mestskej časti, spracúva mzdy a odvody zamestnancov a poslancov mestskej časti. Ale aj agendu dane za psa, dane za užívanie verejného priestranstva, dane za nevýherné hracie prístroje a dane za predajné automaty. Referát účtovníctva vedie kompletné účtovníctvo a výkazníctvo, zabezpečuje komplexnú realizáciu bezhotovostného platobného styku, zabezpečuje príjem hotovosti do pokladnice za miestne dane a poplatky a realizuje hotovostné vyplácanie sociálnych dávok. Pod oddelenie spadá administratíva týkajúca sa žiadostí o poskytnutie nenávratných finančných príspevkov zo štrukturálnych fondov, žiadostí o poskytnutie dotácií a grantov na rôzne projekty mestskej časti a následná implementácia podporených projektov.

„Finančné oddelenie, na ktorom sa realizuje aj výber miestnych daní, nevnia majú občania vždy len pozitívne,“ hovorí RNDr. Jana Ondrová, poverená vedením

oddelenia finančného a hospodárskeho. „Platobný výmer nie je to, čo doma s nadšením očakávame. Ale nájdú sa aj ľudia, ktorí nás pobavia alebo „potešia“. Jeden daňovník nám pri prihlásení psa do evidencie priniesol šteniatko osobne ukázať, aby sme videli, akého úžasného psíka prihlasuje. Bol ním nadšený a, samozrejme, očakával, že sa k jeho nadšeniu pridáme. Inokedy sme zase dostali ponuku, že nám niektoré z práve narodených šteniatok darujú.“

Zuzana Štefková

TIP PRE VÁS

Občania občas majú problém zistiť, komu patrí voľne sa pohybujúci pes. V takom prípade pomôže práve toto oddelenie, stačí zájsť na miestny úrad, č. dverí 515, alebo zavolať na telefónne číslo 49 253 327 Ing. Mandúchovej, ktorá vykonáva agendu dane za psa. Ak je pes v evidencii, a teda má evidenčnú známku pripevnenú na obojku, podľa jej čísla je možné zistiť majiteľa psa. Už viackrát sa tak podarilo dostať domov strateného domáceho miláčika.

Oddelenie finančné a hospodárske sídli na piatom poschodí miestneho úradu, tel.: 49 253 185, e-mail: ekonomicke@banm.sk, eurofondy@banm.sk

Miesto, kde sa usadíte

www.RezidenciaKaskady.sk
Kresánkova ul., Bratislava

L'ud'om na parku záleží

Ukázalo sa to na verejnej diskusii 10. septembra

Isteže, prispelo aj ukázkové počasie, ovplyvnilo však skôr množstvo návštevníkov parku v to sobotňajšie popoludnie, nie ich aktivitu. Dvojice študentov pri svojich vystavených prácach si jednoducho nemali kedy vydýchnuť – odpovedali na otázky, vysvetľovali, robili si poznámky. Boli ľudia, ktorí sa o návrhy budúceho parku zaujímali tak zanietené, akoby si objednávali úpravy vo vlastnej záhrade. Naokolo spojkne obchádzali pracovníci televízií a fotografi – mohli si doslova vyberať, ktorú zo živo gestikulujúcich skupiniek zvečnia.

„Hlavné osi, teda osvetlené cesty, sme navrhli tam, kade chodí najviac ľudí, aj tí, čo parkom iba prechádzajú,“ ukazuje vo svojom návrhu Bc. Tomáš Németh. Na túto trasu nadväzujú aj hlavné verejné priestory parku. Staršiemu pánovi, kto-

že sa rozhorí zápas o vyhladkovú vežu medzi jej zástancami a zavrhovateľmi, potom sa diskusia vrátila k podstatnejším témam. Mocne medzi nimi rezonovala najmä vyššia bezpečnosť parku – aj s receptami ako ju dosiahnuť – a vyriešenie parkovania. Z architektonických prvkov bol azda najúspešnejší malý amfiteáter s variabilným využitím. Viacerým chýbali atrakcie pre staršie deti (minigolf, lezecká stena...), stoly na stolné hry, pitné fontánky, a najmä opakovane pripomínané verejné toalety.

prostredí zahraničných parkov. Všímajú si rozdiely, vnímajú pôsobenie prostredia a všetci si zrejme vravia, prečo by sme nemohli mať čosi také pekné aj doma.

Na viaceré otázky súvisiace s financovaním revitalizácie parku reagoval v závere verejnej diskusie starosta Rudolf Kusý. *„Pripravíme projekt pre Európsku úniu,“* informoval. *„Ak nevyjde táto iniciatíva, budeme realizovať konečný návrh sami, po častiach – obraz parku na Račku sa bude meniť postupne, tak ako sa v posledných rokoch menil k lepšiemu obraz*

rý požaduje popri ulici bariéru stromov a kríkov, objasňuje: *„Dym a prach zo Šancovej, ale najmä hluk z dopravy zachytí terénna vlna, tento val, pozrite, tu ho máte v priereze.“*

Pri ďalšom návrhu stoja obaja jeho mladí autori. Viacerých divákov v ňom zaujala fontána s dlhou vodnou stenou. (V dnešnom teple by bola vynikajúca, vzdychajú.) *„Jasne, že nás táto práca bavila. Prihlásili sme sa sami, dobrovoľne,“* vraví Bc. Romana Fialová. *„Lebo takéto konkrétne zadanie je oveľa zaujímavejšie než navrhovať nový park na zelenej lúke, ako sa vraví,“* dopĺňa ju Bc. Michal Kucharík.

Okolo pripravených radov stoličiek sa neskôr vytvorilo malé zhromaždenie. Mikrofón moderátorky, ktorou bola takisto ako minulú jeseň architektka Zora Paulíniová, putoval opäť z ruky do ruky. Po docentovi Maľovanom dostali slovo jeho študenti, potom sa už pri mikrofóne striedali občania so svojimi požiadavkami a pripomienkami. Chvíľu to vyzeralo tak,

Návrhov na nové bolo toľko, že sa napokon ozvali aj starí obyvatelia lokality, aby sa nemenilo všetko, na čo sú ľudia zvyknutí dlhé desaťročia. Radšej viac pozornosti starým stromom, krikom a kvetom, možno aj minulosti parku – „pamäti miesta“, ako to výstižne zhrnula architektka Paulíniová.

Mimochodom, opätovne sa potvrdilo to, čo vyplynulo už z minuloročnej verejnej diskusie o parku – akou mocnou inšpiráciou sú pre ľudí návštevy v kultivovanom

Kuchajdy,“ povedal. *„O vyššej miere bezpečnosti rokujeme s Mestskou políciou už dnes.“*

Mnohé teda zostáva ešte otvorené. Nič to zato, všetkým, čo v tú sobotu boli na Račku, je jasné, že budúcnosť parku vstúpuje do ďalšej etapy. Blíži sa zrod komplexného projektu, ktorý využije aj najcennejšie myšlienky z prác mladých tvorcov na školskom workshope – napokon, čochvíľa to budú už doštudovaní architekti.

Viera Vojtková

Račko v predstavách študentov

Trojdnňový workshop poslucháčov Fakulty architektúry STU na tému Revitalizácia Račianskeho mýta viedol doc. Ing. arch. Marian Maľovaný, garant výberového predmetu revitalizácia obytného prostredia. Trošku sme ho na danú tému vypovedali.

Znenie témy naznačuje, že úloha, ktorú vaši študenti riešili, sa netýkala čisto iba parku.

„Nie, poňali sme ju širšie,“ odvetil, „Aj s frekventovanou križovatkou, neurotickým susedstvom s rušnou Šancovou ulicou a zeleným pásom na konci Sibírskej ulice. Tá v minulosti logicky ústila do priestoru Račianskeho mýta cez voľný priestor pod bytovým domom. Žiaľ, dnes je tento nástupný portál pre chodcov zastavaný garážami, takže kontinuita zelene bola prerušená. Všetko, čo

je naokolo, môže budúci obraz parku ovplyvniť.“

Až keď boli práce odovzdané, sa napríklad dozvedeli, že nad juhozápadnou stranou parku sa má po čase zdvihnúť oblúk estakády z Račianskej ulice - budúce spojenie so severnou dopravnou tangentou.

„Napokon, aj priestor pod estakádou by sa dal zmysluplne využiť - po odhlučnení premávky nejakým obkladom v hornej časti...“ Postoj doc. Maľovaného názorne dokladá, že profesia architekta nielenže ráta s limitmi, no neraz priam na nich stavia, využívajúc ich na dosiahnutie jedinečnosti diela.

Ako vidíte výsledky? Ste ako pedagóg spokojný? Prekvapili vás študenti niečím?

„Priniesli vízie, ktoré by parku v tomto zložitom priestore v každom prípade mohli poslúžiť ako dobrý východiskový materiál na spracovanie komplexného projektu revitalizácie. Nie nejaké prevratné vizionárske idey. Na tie boli príliš zviazaní tým, čo tu existuje, a to je v poriadku. Ale keby sa ich námety realizovali v dobrých materiáloch a s kvalitnými detailmi, park by nadobudol oveľa kultivovanejší vzhľad.“

Ich štúdie teda predstavujú čosi ako dobrý odrazový mostík pre konečné riešenie?

„Sú tam cenné nápady a inšpiratívne námety. Napríklad na komponovanie

zelených zákutí s osobitým charakterom, v jednom z nich má byť napríklad lapidárium. Modernejšie poňaté fontány s pohyblivou „živou vodou“. Práca s terénom – napríklad netradičné hlukové bariéry originálne využité zo strany ulice. Za obvodom parku štvorpodlažná garáž, smerom do parku otvorená v podobe kaviarničiek či služieb pre návštevníkov. Okolo reštaurácie priestory na spoločenské aktivity a hry, zrejme inšpirované pobytom študentov vo francúzskom Grenobli. V každom prípade skateboardové ihrisko v riadnom betónovom bazéne...“

Mnohé ešte ovplyvní plánovaný dendrologický prieskum. Po odstránení chorých stromov a naplánovaní nových sa detailnejšie spresnia plochy vhodné na rozmiestnenie architektonických prvkov, plastík či prírodných solitérov.

vv

Nadstavby – zahusťovanie „do výšky“

Problémov ako na bežiacom páse

Jedni za nimi vidia predovšetkým opravu zatekajúcej strechy, zateplenie domu, výmenu technického vybavenia či dobudovanie chýbajúceho výťahu, ktoré ich nebude nič stáť. Iní sa zahusťovania územia skôr obávajú - pre zhoršenie podmienok na parkovanie a preťaženie rozvodov vody, plynu, kanalizácie či elektrických sietí. Odborníci posudzujú statiku budov, ktoré sú adeptmi na nadstavby - ani tí sa vždy v názoroch nezhodnú. A nie je to inak ani pri otázke architektonického stvárnenia, kde sa prístupy architektov často diametrálne odlišujú.

Lahko si domyslieť, že nadstavby sú mimoriadne častou témou rozhovorov, ale i sporov medzi obyvateľmi bytových domov a sporov obyvateľov s ďalšími účastníkmi výstavby. Problémy spojené s nadstavbami zamestnávajú množstvo pracovníkov na miestnom úrade, v korešpondencii stavebného úradu ako téma pravdepodobne vysoko prevažujú. Ľudia, ktorí vidia do problémov hlbšie, pripisujú veľkú časť viny na tomto stave našej slabej orientácii v právnych otázkach novodobej investičnej „džungle“. Ale aj zastaranému stavebnému zákonu, ktorý už nemožno pokladať za dostatočne účinný nástroj pri usmerňovaní súčasnej investičnej výstavby. Mnohých potešilo aspoň jedno, čo sa v poslednom čase podarilo dosiahnuť - od septembra platí nový trestný zákon, podľa ktorého

je stavebník čiernej stavby trestnoprávne zodpovedný, ak napriek zákazu stavebného úradu pokračuje v nepovolených stavebných prácach.

Estetické hľadisko je vecou tvorcu, no...

Podľa hlavného architekta našej mestskej časti Ing. arch. Jaroslava Kocku je vecou architekta alebo projektanta, ako vyrieši architektonické stvárnenie nadstavby vo vzťahu k pôvodnej stavbe. Z estetického hľadiska môžeme podľa neho rozlíšiť tri prístupy. Prvý nadväzuje na pôvodný vzhľad, druhý hľadá riešenie, ktoré je z hľadiska tvaroslovia iné, ale materiálovo rovnaké. Tretí prístup presadzuje v riešení jednoznačné oddelenie nového a starého. Nedá sa povedať, ktorý z prístupov je správny či nesprávny, záleží na kvalite návrhu a originalite architektonického stvárnenia.

Pravda, ak vlastník budovy presadzuje niečo, čo je evidentne v rozpore s estetickými zásadami, je na architektovi, aby sa usiloval presvedčiť ho, že by tak poškodil nielen vzhľad budovy, ale celej lokality. „*Stretáme sa s drastickými príkladmi nadstavieb, ktoré vôbec nerešpektujú výraz budovy, prípadne jednotný štýl celého súboru stavieb budovaných ako jeden koncepčný celok,*“ tvrdí urbanista prof. Bohumil Kováč. „*Znížime tak celkové architektonické a urbanistické hodnoty prostredia. A perspektívne aj ekonomickú hodnotu domov.*“

Sú architekti, ktorí v prípade investorej tvrdošijnosti neváhajú ani odstúpiť od dohodnutej práce. Vždy tým však veci nepomôžu, lebo investor si nájde iného, prípadne ne-architekta. Preto by sa o komunikáciu s investormi mohli (a mali) usilovať aj samosprávy. Územný plán od roku 2007 hovorí, že na stabilizovaných územiach (v zónach, kde je výstavba relatívne ukončená) sa žiada dodržiavať charakter tamojšej výstavby - s jeho pomocou je teda možné zabrániť výstavbe, ktorá by z nej nepriaznivým spôsobom vybočila.

Na Vajnorskej ulici oproti miestnemu úradu si možno pozrieť vstavbu do podkrovia budovy. Nie je to nadstavba v pravom zmysle slova, no cieľ je rovnaký. Zmenilo sa využitie podkrovia, pribudli bytové jednotky, pritom výšku ani charakter budovy vstavba nijako nezmenila. Parkovacie miesta pribudli vo dvore.

O kúsok ďalej oproti Kuchajde nájdeme príklad opačného ponímania - tu sa projektant snažil odlíšiť nadstavbu s presklenými bytmi od pôvodnej stavby. Stavebník však porušil zákon - namiesto povolených dvoch podlaží pribudlo aj čiastočné tretie podlažie. Pokuta, ktorú stavebný úrad za to vyrubil, dodnes nie je uhradená. A firma sa „vyparila“. Stavba zatiaľ nie je skolaudovaná, hoci majitelia bytov niektoré práce a výťahy dokončili sami. Zostáva tu problém majetkovoprávny - výťahové šachty čiastočne zabrali pozemok mestskej časti. Z vlastníkov bytov sa tak stali rukojemníci.

Nenásilná vstavba do podkrovia na Vajnorskej ulici

V tomto prípade sa projektant snažil nadstavbu odlíšiť od pôvodnej stavby

Úlohu právnikov v týchto procesoch nemožno prehliadnúť. Ako vidia spomínané problémy? Mgr. Mária Zászlová, právnička nášho stavebného úradu, zdôrazňuje, že územný plán zóny je nástrojom aj na regulovanie vzhľadu stavieb, lebo mnohé otázky rieši podrobne. Z územného plánu mesta platného od 1. 9. 2007 možno vyčítať, pre ktoré územia sa žiada obstaráť územné plány zón. Pokým nie sú obstarané alebo aktualizované, supluje ich úlohu stavebný úrad v územnom konaní. Rozhoduje o konkrétnej stavbe, pričom musí prihliadať predovšetkým na to, aby sa dodržali všetky predpisy (protipožiarna ochrana, svetlotechnika a i.) a aby neboli porušené práva okolitých vlastníkov. Ak architektonické stvárnenie nadstavby podľa názoru stavebného úradu nezodpovedá charakteru pôvodnej stavby a urbanisticky nepôsobí na danom území vhodne, musí byť schopný fundovane to zhodnotiť a odôvodniť. Náročné je to aj preto, lebo estetické vnímanie je subjektívne a stavebný zákon tieto veci nerieši.

Hľadisko infraštruktúry – prísne čísla nepustia

Problémy s parkovaním vznikajú s vyšším stupňom motorizácie aj bez pribúdajúcich bytov. Na dnešné množstvo áut neboli obytné súbory v staršej zástavbe pripravené. Pri realizácii nadstav-

Pre nedoriešené parkovanie investor na Háľkovej povolenie na nadstavbu nezískal

by nestačí vyhradiť pri dome potrebný počet parkovacích miest podľa normy. Investori musia počítať s tým, že na okolitých plochách už parkujú súčasní obyvatelia a vyriešiť otázku, kde vziať nové miesta. A nielen to. Je tu aj požiadavka zachovať stromy a zelené plochy a pritom

dosiahnuť, aby nové parkovacie miesta boli v kontakte s objektom, nie príliš vzdialené. Ak investor tieto otázky nedokáže uspokojivo vyriešiť, nezíska stavebné povolenie na realizáciu nadstavby. Tak ako ho doteraz nezískali napríklad majitelia objektu na Háľkovej ulici. Nesplnili podmienku počtu parkovacích miest z hľadiska potrieb vyplývajúcich z existujúceho počtu bytov a plánovanej zvýšenej kapacity. Darmo autor projektu tvrdí, že podľa noriem je parkovacích miest pre nadstavaný dom dostatok. Do úvahy treba brať aj susediace objekty.

Začiatkom septembra nadobudlo právoplatnosť stavebné povolenie na nadstavbu dvoch podlaží na dome na Varšavskej ulici. Investor tu pred časom narazil na silný odpor obyvateľov susediaceho objektu na Račianskej ulici, obávajúci sa o svoje parkovacie miesta na spoločnom dvore. Pre predčasné začatie stavebných prác (skôr než vstúpilo do platnosti stavebné povolenie) a stavebné práce vykonané nad rámec povolenia na zabezpečenie stavby vyrubil stavebný úrad investorovi dve pokuty a zvažuje tretiu. Problémy súvisiace s provizóriom a nedokončenou strechou si, žiaľ, ako zvyčajne odniesli obyvatelia. Navyše, v prípade, že sa investor nedohodne s obyvateľmi z Račianskej ulice na riešení parkovacích miest, hrozí mu, že nadstavbu neskolauduje.

Hľadisko kvality stavebných prác – niekedy boľavé

Investor alebo stavebník sa spravidla dohodne s obyvateľmi a sľubí opravu strechy, zateplenie či dobudovanie výťahu. Väčšina vlastníkov bytov to uvíta, očakáva, že objekt sa tak obnoví bez potreby vloženia ich finančných prostried-

kov. Obyvatelia by však mali dobre zvážiť, komu dajú právo nadstavať objekt, kde žijú. V Zmluve o vstavbe, ktorá sa uzatvára na základe zákona 182 z roku 1993 o prevode vlastníctva bytov a nebytových priestorov, je potrebné precízne zakotviť vzájomné práva a povinnosti. Lebo dodávateľa stavebných prác vyberá potom investor a v prípade zlej voľby sú to vlastníci existujúcich bytov, kto znáša nepríjemné dôsledky. Získanie viacerých referencií a overenie kvality predchádzajúcich realizácií priamo na mieste by pri takom dôležitom rozhodnutí malo byť samozrejmosťou.

Na vlastnej koži zakúsili podcenenie presne definovaných zmluvných vzťahov obyvatelia domu na Pluhovej ulici. Stavebník dostal povolenie na jedno podlažie, nadstavoval však dve, za čo mu stavebný úrad vyrubil pokutu. Nato stavebné práce zastavil, strechu nechal otvorenú a dôsledkom bolo zatekanie a plesnivenie stien. Aj keď stavebný úrad donútil stavebníka dokončiť strechu a zabezpečiť stavbu, cez otvorené okenné otvory dažď poškodzuje stavbu naďalej. Ďalším logickým krokom bude teraz výzva stavebného úradu, aby investor podal žiadosť o dodatočné povolenie stavby – inak ju nemožno dokončiť a skolaudovať. Na žiadosť však potrebuje súhlas obyvateľov, ktorí mu ju po zlých skúsenostiach odmietajú podpísať. A tak je možné, že uspokojivé riešenie sa ešte oddiali.

*Jana Škutková, Viera Vojtková
Snímky František Rajecký*

Nadstavba na Pluhovej spôsobuje majiteľom pôvodných bytov značné problémy

„Šťastnú cestu!“

Týmto slovom sa Lubomír Ficker rozlúčil s každým z elegantných veteránov, ktoré sa v sobotu 3. septembra postupne presúvali pod štartovací oblúk na parkovisku pred Miestnym úradom Bratislava - Nové Mesto. Potom starosta a jeho sústredený štvorročný asistent zodvihli štartovaciu zástavku a ukážky konštruktérskemu umu, trpezlivosti i lásky k motorom, popierajúce čas, sa vydali na cestu po Bratislave.

Organizátor preteku Danubia okruh, Veteran Car Club Bratislava - Rusovce, vznikol v roku 1974 a združuje viac než tridsiatku nadšencov. „Môj DODGE BROTHERS CANADA, vyrobený v roku 1923, som kúpil pred 15 rokmi v Toronte od majiteľa tehelne a spolu s ním ešte niekoľko iných áut. Pôvodne som ich chcel využiť na reklamu, no polepiť ich mi potom pripadalo hrozne barbarské, a tak som sa stal veteránistom,“ prezradil Lubomír Ficker, majiteľ jedného z najcennejších účastníckych vozidiel a marketingový manažér klubu.

„Staré automobily nemajú smerovky, brzdové svetlá a bezpečnostné prvky, preto si zajazdia len občas na pretekoch. Mnohé neboli prispôbené na dlhé jazdy, veď v časoch, keď vznikali, nebola ešte rozvinutá cestná sieť. Na ich hodnotu má vplyv vek, počet vyrobených a dochovaných vozidiel, stupeň zrenovovania či zachovanie dobových doplnkov. Dnes už majitelia starých vozidiel ne-

musia vyrábať každú potrebnú súčiastku ručne, malé európske firmy vyrábajú repliky takýchto dielov,“ vysvetlil mi pán Emanuel Petřík, tentokrát v pozícii diváka. O tom, či 20 až 25-ročný automobil bude už zaradený medzi veterány, rozhoduje testčná komisia Združenia zberateľov historických vozidiel, ktorá to schváli a zatriedi vozidlo do kategórie.

Michal Strapák, člen Oldtimer Klubu

Bratislava, sa pretekov zúčastnil so Škodou 430 D z roku 1929: „Počas roka je autíčko vystavené v Technickom múzeu pri hlavnej stanici, kde poteší viac očí. Občas si ho vyzdvihnem a preveziem

sa s ním na pretekoch. Rád chodím na Auto Štangl Bohemia rallye, kde sa jazdí po pešej zóne, v okolí Prahy a tiež v noci. Zíde sa tam takmer sto vozidiel z mnohých krajín.“

Absolútnym víťazom a držiteľom putového pohára Danubia okruhu sa stal Peter Verdonič na vozidle Aero 500, rok výroby 1930. Prvé miesto obsadil Boszo Meszaroš na BMW 326 C, rok výroby

1935, druhé Rudolf Latka na vozidle Peugeot, rok výroby 1924 a tretie miesto získala dáma, Silvia Hanzelová na vozidle Ifa F9, rok výroby 1958.

Jana Škutková

Ste dobrým susedom?

Väčšina obyvateľov našej mestskej časti pravdepodobne odpovie, že áno – ako inak. Tieto vzťahy sú však takisto krehké ako všetky ostatné a dosť vážne ich môže narušiť i zdanlivá drobnosť. Sú napríklad rodiny, ktoré si sťažujú na suseda pre cigarety.

„Idem sa nadýchať čerstvého vzduchu na našu lodžiu,“ opisuje domáca pani, „ale je na nej plno dymu – aha, aj sused je na lodžií, fajčí. No nevidí, že všetky tie kúldoly smerujú rovno k nám? A že to musia dýchať naše deti?“

Takého suseda sotva označíte za dobrého. Niektorí z nás ho požiadajú ihneď, aby s údením ich rodiny skončil (spô-

sob si vyberú podľa svojej kultúrnej úrovne), niektorí ho potichu začnú považovať za bezohľadného. Tretia možnosť, najmä keď sa situácia pravidelne opakuje, je sťažnosť doručená na miestny úrad. Má taký obyvateľ šancu uspieť?

Na území SR platí zákon o ochrane nefajčiarov (č. 377/2004 Z.z.). Fajčiť na lodžií či na balkóne nie je zakázané. Právo na nerušené bývanie je však zakotvené v ustanovení § 127 Občianskeho zákonníka, kde je uvedené, že vlastník veci sa má zdržať všetkého, čím by nad mieru primeranú pomerom zasahoval do práv iného. A k našim právam patrí aj právo na nerušené bývanie, neobťažovanie

hlukom, dymom, popoľčekom...

Zaujímavý z tohto hľadiska je aj zákon č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v dome, a to ustanovenie § 11 o právach a povinnostiach vlastníkov bytov. V odseku 5 je tam okrem iného uvedené: „...ak vlastník bytu sústavne narušuje pokojné bývanie ostatných vlastníkov bytov, môže súd na návrh spoločenstva alebo niektorého vlastníka bytu v dome nariadiť predaj bytu.“

V podobných prípadoch, aký sme opísali, nemajú oddelenia verejného poriadku na miestnych úradoch právomoc konať. Sťažovateľovi pravdepodobne odporúča využiť spomínané právne možnosti prostredníctvom súdu. (red)

Najlepšiu amazonku majú v Rakúsku

Aj poslednú augustovú nedeľu pritiahli rýchle kone do Starého hája stovky milovníkov turfu. Na petržalskom Závodisku sa bežalo deväť kvalitných dostihov – nad tromi hlavnými mala po štvrtýkrát patrovať mestská časť Nové Mesto.

Jedným z vrcholov bol už 21. ročník prestížnych Majstrovstiev Európy amatérskych jazdkyň, takzvaných amazoniek. Na štarte sa zišli pretekárky z desiatich krajín. Prvé body sa rozdeľovali už v sobotu v Budapešti, v nedeľu šampionát pokračoval v Bratislave. V prvom z dvoch zápolení bratislavskej časti majstrovstiev – šprinte na 1200 metrov – vyhrala Rakúšanka Manuela Slamaning s kobyľou Chiaraluna, v druhom na 1800 metrov Švajčiarka Catherine Burri na žrebcovi Easy Tiger. Celkovou šampiónkou amazoniek sa nakoniec stala 25-ročná rakúska jazdkyňa.

Nové Mesto prevzalo záštitu aj nad ďalším z významných testov dostihovej sezóny Cenou Whisky – Cenou starostu mestskej časti Bratislava - Nové Mesto na 1800 metrov, ktorá je tradične vyhradená pre trojročné a staršie kobyly. Úlohu jasnej favoritky tu splnila hnedka Yucca, ktorú s veľkým náskokom priviedol k víťazstvu popredný slovenský džokej Jaroslav Línek. „Potvrdila, že je jednou z najlepších trojročných kobýl v strednej Európe,“ povedal riaditeľ bratislavského Závodiska Marián Šurda. Zaujímavé je, že vo všetkých troch „novomestských“ dostihoch vyhrali najviac favorizované kone, takže povestná „neistota turfu“ sa v tomto prípade nepotvrdila. Potešila však tipujúcich, ktorí neriskovali a vsadili si v týchto dostihoch na „tutovku“.

Ján Borčín

Snímka František Rajecký

Správaj sa normálne

Tak sa nazýva projekt, ktorý je výsledkom slovensko – holandskej spolupráce. Okresné riaditeľstvo Policajného zboru v Bratislave III. ho organizuje pre žiakov 5. ročníkov základných škôl s cieľom zvýšiť ich právne vedomie, skvalitniť sociálne správanie a zvýšiť úctu k hodnotám vytváraným spoločnosťou. V školskom roku 2010/2011 sa spolu práce zúčastnilo sedem základných škôl a projekt pokračuje aj v tomto školskom roku. Prednášky zahŕňajú desať tém:

Priatelja policajti, Kto kradne, je zlodej, A pôjdeš v tom s nami, Správaj sa normálne, To musíš vedieť, Zákerná droga, Bingo! ... za moje peniaze, Na zdravie! Ďakujem, radšej nie, Odpáľ to do vzduchu! Každý je iný.

V prípade záujmu sa školy môžu obrátiť na referenta špecialistu na Okresnom riaditeľstve Policajného zboru v Bratislave III. kpt. Mgr. Patríciiu Sikelovú, tel.: 09610 33 117 alebo e-mail: patricia.sikelova@minv.sk (red)

Keď sa seniori vzdelávajú navzájom

Do Klubu dôchodcov na Športovej ulici sme sa šli presvedčiť, či ešte vždy pôsobí ich Miniuniverzita tretieho veku a čomu sa v nej najbližšie chcú venovať.

„Na papieri témy zatiaľ nemám, leďva sme sa rozbehli po lete, ale pán profesor Hubenák určite už o nejakých premýšľal,“ povedala vedúca klubu pani Jolana Zvarová a siahla po telefóne.

„Miniuniverzita, ten názov vymyslel náš Vojto Námesný,“ smial sa prof. Ladislav Hubenák. Z toho, čo o nej rozprával, bolo čoraz jasnejšie, že témy prednášok a diskusií v klube sa prispôbujú jednak spoločným exkurziám (Bratislava, Banská Štiavnica, Hronsek, Znojmo), jednak spoločenským aktualitám – tomu, s čím sa ľudia hojnejšie stretávajú v televízii či v tlači. Ako bola napríklad beseda o Svätoplukovi po spoločnej návšteve Bratislavského hradu v čase, keď sa viedli spory o jeho „konskú sochu“ na nádvorí. Alebo prednáška o cunami – tú pripravil svojho času geológ, Ing. Vladimír Mikláš, lektor viacerých prírodovedných tém, ale aj prednášateľ o Cyrilovi a Metodovi, keď sa poslanstvo ich misie zasa raz dostalo na program dňa.

Niekedy sú podnetom vzdelávacích podujatí aj očakávané výročia – napríklad oslobodenia. To, čo tu vtedy odznie, nie sú nijaké frázy, veď varí všetci, čo do Klubu chodia, prežili vojnu na vlastnej koži. Pri výročí vzniku ČSR bola reč o T. G. Masarykovi. Štefánik bol osobitnou témou.

„Bolí sme na Bradle aj v jeho múzeu, boli sme v Ivanke, a ja mám o ňom množstvo materiálu,“ vraví profesor, ktorý roky viedol náš národný archív.

A tu sme pri treťom, veľmi bohatom zdroji zaujímavých tém. Otvorí sa vtedy, keď sa v niektorom z klubov zídu ľudia, ktorí vďaka svojej dlhoročnej profesii majú vedomosti aj informačné pramene. Prípadne znalosti spojené so zručnosťami, aké majú na Športovej dámy orientované na zdravotníctvo, paličkovanosť čipku alebo páni Ing. Michal Petrovič a Ladislav Zvara, inštruktori na prácu s počítačom.

Čo myslíte, pán profesor, nájdu sa v každom klube členovia, ktorí môžu život jeho spoločenstva obohatiť o takúto hodnotu?

„Aj ochota je potrebná,“ odpovedá. „Lebo darmo, zakaždým sa žiada aj príprava, to značí čas a isté úsilie...“

Už čoskoro si vraj sadnú, zistia, o aké témy prejavia členovia záujem, a niečo ponúknu sami. Prof. Hubenák si ako prvý pripravil stále živú historickú tému – holokaust a židovskú otázku na Slovensku. V nedeľu 11. septembra bolo totiž práve 70. výročie prijatia Židovského kódexu, dokladu niekdajšieho rasového zákonodarstva.

Debata bola vraj opäť bohatá a rušná – všetci majú na tie časy svoje spomienky.

Viera Vojtková

Ako sa v Novom Meste rodia básnici

Knižnica na Pionierskej ulici nie je žiadna akademická či skostnatená inštitúcia, ale miesto plné života. Láska ku knihám sa tu stretáva s láskou k hudbe i výtvarnému umeniu a malých aj veľkých návštevníkov inšpiruje k tvorivým nápadom. Koncom leta sa priestory zaplnili deťmi, ktoré tu spolu s maskotom Knihomilom strávili posledné dni prázdnin. Tábor pre malých Novomešťanov, pravidelných návštevníkov knižnice, vyplnili „tety knižničkové“ bohatým programom, kde nuda nedostala šancu.

„Najlepšie bolo, keď sme boli v novomestskej televízii, ukázali nám mikrofóny a mohli sme aj vysielat,“ hovorí Marek a dodáva: „Aj ja by som chcel pracovať v telke, keď budem veľký. Ale nechcem byť novinárom, budem hlásiť počasie! Pozriem sa ďalekohľadom, a potom oznámim divákovi, ako bude.“ Emka najvyššie ocenila výlet na kúpalisko, premietanie rozprávky o kapitánovi Nemovi a palacinky na obed. Všetkým deťom sa mimoriadne páčili stretnutia so spisovateľkami Vierou Valachovičovou-Ryšavou a Tatianou Jaglovou, ktoré

sprostredkovali deťom nielen kúsok svojej tvorby, ale pustili sa s nimi do výroby náhrdelníkov, papierových rybičiek, či dokonca do fyzikálnych pokusov.

„Tieto deti veľa čítajú a občas, keď ich voláme k spoločným aktivitám, nájdeme ich „zašité“ medzi policami s knižkou. No vedia byť aj neposedné, preto sa im po celý čas venovali tri pracovníčky. Ostatné kolegyně pritom zabezpečili plnú prevádzku a výpožičnú službu,“ vysvetlila Jana Vozníková, vedúca knižnice a „krstná mama“ výchovných projektov. „Aj nás prekvapili ich literárne schop-

nosti. Napríklad vymysleli príbeh o sestrách T a V, čo je ukážka minimalizmu v literatúre, akú by som v takom útlom veku naozaj neočakávala.“

Poetka Paula Sabolová prišla deťom vysvetliť, ako vznikajú veršičky. Spoločne hľadali správne slovíčka, ktoré tvoria rým a obyčajné vety premieňajú na poéziu. Napokon pretavili svoje úsilie do spoločne napísanej básničky a vychutnali si radosť z kreatívnej tvorby.

„Deti ma obohacujú a dávajú mi obrovskú energiu, šla by som na stretnutie s nimi aj na kraj sveta,“ hovorí pani Sabolová. „Ja som začala písať už v detstve - do pionierskych novín, neskôr som písala príbehy pre vlastné deti aj niekoľko kníh pre dospelých. Námety na rýmy mi prichádzajú na um hocikedy, cestou do obchodu, pri varení... Vždy mám preto pri sebe papier a ceruzku, aby mi neunikli z pamäti. Keď nájdem pekný príbeh, snažím sa naň ušiť poetické šaty,“ dodala autorka, ktorej veršičky rozveselujú deti už po niekoľko generácií.

Jana Škutková

CASAMIA ide vlastnou cestou

Obchodných domov s nábytkom a interiérovými doplnkami je v Bratislave pomerne veľa, no kto oceňuje originálny prístup a hľadá niečo osobité, pravdepodobne zájde občas po inšpiráciu do obchodného domu CASAMIA na Rožňavskej ulici 1.

Dizajnéri a aranžéri tu volia ucelený prístup a nábytok vystavujú v kompletne navrhnutých celkoch dotvorených doplnkami až po najmenšie detaily. Priestory predajne navodzujú obraz charakteris-

tických európskych aj ázijských štýlov a vytvárajú predstavu zariadeného interiéru, či už človek uprednostňuje taliansku klasiku, nemecký minimalizmus alebo vyváženú harmóniu Orientu. „Máme veľmi dobré kontakty na overených dodávateľov z Indie, Thajska a Nepálu, kde už dávno neplatí rovnica „ázijský tovar = nekvalitný tovar“. Jedinečná ručná výroba sa dedí z generácie na generáciu, prináša neuveriteľný cit pre originalitu a kvalitu. Občas nevieme uspokojiť všetkých zákazníkov pre vyslovene kusovú výrobu a obmedzené výrobné kapacity. Nedávno sme priniesli na trh novinku, posteľ švédskej značky CARPE DIEM z prírodných materiálov, pri ktorých 20-ročná záruka výrobcu hovorí sama za seba,“ uviedol Oldřich Netušil, majiteľ spoločnosti.

Inšpiráciu a vedomosti o nových trendoch bývania vo svete chodia tunajší bytoví architekti hľadať na medzinárodné výstavy do Milána, Frankfurtu, Madridu či Las Vegas. Vkus aj módné požiadavky sa dnes rýchlo menia a nároční zákazníci chcú s nimi držať krok. No nie všetci

túžia po vyslovene modernom interiéri a kvalitný, časom preverený dizajn sa teší stálej pozornosti. „Snažíme sa predstaviť viaceré štýly nábytku - od rustikálneho cez koloniálny, starovidiecky, provensálsky až po moderný. Eudia k nám chodia čerpať nápady, vyberú si jedinečné kusy nábytku či zaujímavý doplnok, aby svojmu príbytku vdýchli nový život. Teší nás to, snažíme sa o živú komunikáciu so zákazníkmi a radi im ponúkame niečo nové a netradičné. Mnohí si vyberú zariadenie do celého domu a konzultujú svoje predstavy s dizajnérmi, aby sa ich dom zmenil na útulný domov.“ dopĺňa pán Netušil.

Predaj čerstvých rýb!

Novinka!

V obchodnom dome Kaufland na Trnavskej ceste v Bratislave.

Ryby sú neodmysliteľnou súčasťou modernej a zdravej kuchyne. Rybie mäso patrí k najzdravšiemu, po akom môžeme siahnuť. Je zdrojom vysoko kvalitných bielkovín a proteínu a obsahuje aj množstvo vitamínov a minerálov. Moderné trendy vo výžive odporúčajú ryby do jedálneho lístka zaradiť aspoň dvakrát do týždňa. V novootvorenom oddelení vám prinášame niekoľko desiatok druhov čerstvých rýb a morských plodov, ktoré ulahodia aj tým najväčším gurmánom. Okrem obľúbenej tresky, lososa, kalamárov a kreviet tu nájdete aj exotickéjšie ryby, akými sú napríklad sépie, chobotnice a mnoho ďalšieho.

Ponuka údených rýb

Údenie rýb predlžuje ich trvanlivosť. Údiť možno takmer všetky ryby s vyšším obsahom tuku. Postup pri údení sa môže líšiť teplotou a dobou údenia a trvanlivosti výsledného produktu.

V ponuke údených rýb Kauflandu nájdete údeného lososa, makrelu, platesu, slede aj pstruha.

Odkiaľ pochádzajú naše ryby?

Sortiment rýb, predávaný v Kauflande, pochádza z rôznych kútov sveta.

Spolupracujeme s vybranými partnermi, ktorí majú bohaté skúsenosti s ekologicky šetrným rybolovom.

Časť ponuky tvoria ryby a morské plody chované na farmách, ktoré podliehajú prísny normám.

Záruka čerstvosti

Kvalita a čerstvosť rýb a morských plodov je u nás na prvom mieste. Ryby nakupujeme len od spoľahlivých dodávateľov a každého dôkladne preveríme ešte pred samotnou spolupracou.

Okrem toho dodržiavame najprísnejšie hygienické predpisy a naši vyškolení pracovníci tieto výrobky priebežne kontrolujú.

Ryby uchováваме v neustálom chlade, čo nám umožňuje zachovať ich výživové a pôžitkové vlastnosti čo najdlhšie.

Príďte sa inšpirovať do úplne novučičkého oddelenia pultového predaja čerstvých rýb a mnohých ďalších rybích špecialít. Našou prioritou je ponúknuť vám len to najlepšie.

*Tak dobre,
tak lacno!*

Osud jej našiel životnú náplň

„Výnimočná žena“ z Nového Mesta

Býva neďaleko zimného štadióna, pracuje v budove polikliniky na Tehelnej. Nemá teda do práce ďaleko, cestou však musí na viacerých miestach prekonávať bariéry. Lebo na ľudí pohybujúcich sa na vozíku všade ešte nemyslíme, cez vysoký obrubník sa pani Ľudmila na svojom elektrickom vozíku jednoducho nedostane.

Je riaditeľkou a sociálnou pracovníčkou neziskovej organizácie Centrum samostatného života. Ľudia s ťažkým telesným znevýhodnením v nej majú cennú oporu - informuje ich, aké majú práva a možnosti a čo všetko môže pomôcť zmierniť ich tvrdé životné limity. Aby mohli žiť svoj život relatívne samostatne, no najmä plnohodnotne. Vzdelávať sa, začleniť sa do spoločnosti, nájsť si prácu, okruh blízkych ľudí, záujmy na voľný čas...

Vravím pani Gričovej, že dnes sa človek oveľa častejšie než v minulosti stretá s ľuďmi s ťažkým telesným znevýhodnením, ktorí sa pracovne už lepšie uplatňujú, dokonca sem-tam zastávajú významnú funkciu. Zrejme nejaké zmeny u nás už nastali...

„Nastali,“ súhlasí, „no ešte vždy sme ďaleko od stavu, aký je napríklad v severovýchodných krajinách, kde dosiahli úplné zrovnoprávenie takto znevýhodnených ľudí so zdravými. U nás sa ešte vždy pasujeme s ľudskými aj technickými bariérami rozličného druhu, len čo ráno oči otvoríme.“

Najčastejšie sú to asi stavebné bariéry, však? Máte o nich prehľad napríklad tu v Novom Meste?

„Mali sme taký projekt - sledovali sme komunikácie, hotely, verejné budovy, služby... Mnohé ešte chýbajú. Vo väčšine hotelov sa človek na vozíku nemôže ubytovať, nemajú bezbariérové izby ani WC, a drahšie hotely si nemôže dovoliť... Mnohé úrady či obchody sú pre neho nedostupné. Nové supermarkety, a vôbec novostavby verejných budov sú už stavane bezbariérovo, aj pri súčasných rekon-

štrukciách sa na nás zväčša už pamätá. Ale keď som sa nedávno chcela dostať na Veľtrh pre seniorov, po rampe pred Kultúrnym strediskom na Vajnorskej mi štyria muži museli pomáhať nahor, taká je strná a nebezpečná...“

Už takmer tridsať rokov obhajuje Ľudmila Gričová práva ľudí s ťažkým telesným znevýhodnením. Upozorňuje na nedostatky v spoločnosti, pripomienkuje zákony. Pomáhala napríklad pri presadzovaní osobnej asistencie, a teraz sa zasadzuje za uznanie služby týchto asistentov ako zamestnania.

„Vravíme, že sú to naše ruky a nohy. Osobní asistenti pomáhajú znevýhodneným ľuďom pri každodenných činnostiach, podporujú ich samostatnú existenciu.“

Bolo ťažké presadiť osobnú asistenciu?

„Bolo. Dostať ju do zákona sa podarilo v roku 1998 vďaka ústretovosti vtedajšej ministerky Keltošovej. Nie sme však spokojní s paragrafovým znením tohto zákona. Osobní asistenti dodnes nemajú nárok na mzdu, len na odmenu, nemajú ani iné práva zamestnaných ľudí. Usilujeme sa zmeniť to, no aj to ide ťažko.“

Čo vás priviedlo k tomu, že ste sa pustili do zápasu za zlepšenie postavenia telesne znevýhodnených ľudí?

„Vlastné postihnutie,“ odpovedá. „Mala som 22 rokov, keď som ťažko ochorela a po tom, čo som ostala na vozíku, som zistila, že niet toho, kto by mi dokázal poradiť ako ďalej. Že u nás nefunguje systém, ktorý by ma v mojom položení zorientoval, poučil o mojich právach a oprávnených nárokoch, o spôsoboch ako postupovať... Tak som si to všetko postupne našťudovala a začala pomáhať iným. Neskôr som s manželom založila toto poradenské centrum, na ktoré sa ľudia v podobnej situácii môžu obracať.“

Čo vidí Ľudmila Gričová pred sebou ako méto svojho úsilia? Ako vníma koneč-

ný cieľ zrovnoprávnenia ľudí s telesným znevýhodnením so zdravými?

„Ide o to, aby sme týchto ľudí pokiaľ možno nedávali hneď do sociálnych zaříadení, nevytrhávali ich z bežného života. Aj pre nich je najprirodzenejšie žiť vo svojom domove, tam ich život môže byť plnohodnotný, šťastnejší. Preto im pomáhame prepracovať sa k samostatnosti - nie náhodou sa naše poradenské centrum nazýva Centrum samostatného života.“

Vy osobne máte pocit, že žijete plnohodnotný život?

„Áno, umožňujú mi to ľudia, ktorí sú okolo mňa a všetko, čo mi pomáha - manžel, osobná asistencia, môj elektrický vozík, auto... Dá sa tak normálne žiť.“

V prípade pani Ľudmily Gričovej je to navyše zmysluplná práca, ktorá síce nie je bez problémov, no prináša aj úspechy a uznanie. Nedávno sa napríklad dostala medzi šestnásť žien z Bratislavského kraja, ktoré získali titul „Výnimočná žena“. Hľadali ich v rámci súťaže Výnimočné ženy Slovenska, aby morálne ocenili tie, ktoré vo svojej komunite, profesii, vo verejnom živote či v občianskych aktivitách vytvárajú niečo výnimočné a zaslúžia si úctu spoločnosti. Prvý ročník tejto súťaže vyhlásenej Inštitútom rodovej rovnosti pod záštitou podpredsedu vlády a ministra práce, sociálnych vecí a rodiny SR Jozefa Mihála vyvrcholil v septembri.

Sme radi, že v našej mestskej časti máme takýchto cenných ľudí. Prajeme pani Ľudmile Gričovej veľa síl do ďalšej práce takisto ako starosta Rudolf Kusý, ktorý jej za blahoželal k významnému oceneniu osobným listom.

Viera Vojtková

Lepšie podmienky na športové aktivity

V rámci projektu Otvorená škola, zameraného na oblasť športu, podporila Bratislavská župa 10 škôl a školských zariadení vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti. Dotáciami v celkovej hodnote 20 600 eur prispel kraj školám na rekonštrukciu či údržbu školských telocviční, posilňovní, sociálnych zariadení, na opravu a údržbu ihrísk, ale aj na nákup športového materiálu pre žiakov a pedagógov.

„Naším cieľom je skvalitniť na školách podmienky na športové aktivity, pretože vďaka športu si žiaci zlepšia telesnú zdatnosť a pohybovú výkonnosť,“ povedal predseda Bratislavského kraja Pavol Frešo. Ako ďalej uviedol, župa podporuje zdravý životný štýl žiakov aj preto, lebo je to prevencia pred civilizačnými chorobami modernej

Bratislavská župa prispela stredným školám na rekonštrukciu a údržbu ich telocviční a nákup športového materiálu sumou 20 600 eur.

doby, napríklad pred obezitou. „Zdravie nie je len abstraktná kategória, zdravie je naozaj o tom, ako človek žije a pracuje. Mnohé môže ovplyvniť práve tým, že preventívne pôsobí na svoje zdravie, teda zdravým životným štýlom,“ dodal župan.

V Bratislave kraj podporil deväť škôl - ZŠ a gymnázium s vyučovacím jazykom maďarským na Dunajskej ulici, Gymnázium L. Novomeského na Tomášikovej, SOŠ na Hlinickej, SPŠ elektrotechnickú na Hálovej, SOŠ elektrotechnickú na Rybníckej, SOŠ knižníckych a informačných štúdií na Kadnárovej, SOŠ na Farského, SOŠ na Ivanskej ceste a SOŠ Na pántoch v Bratislave. Z mimobratislavských škôl podporil Gymnázium na Ulici 1. mája v Malackách.

(rd), snímka BSK

Nemecká škola Bratislava v novom sídle

Za účasti ministra zahraničných vecí SR Mikuláša Dzurindu, ministra zahraničných vecí Spolkovej republiky Nemecko Guida Westerwelleho, ministra školstva SR Eugena Jurzycu a predsedu Bratislavského samosprávneho kraja Pavla Freša slávnostne otvorili nový školský rok v Nemeckej škole Bratislava.

Na otvorení nechýbali ani župan Pavol Frešo a minister školstva Eugen Jurzyca.

Po rozsiahlej rekonštrukcii budov na Račianskej 78 sa škola z Palisád presťahuje do priestorov po bývalej Združenej strednej škole chemickej. So žiadosťou o umiestnenie spoločnej nemecko-slovenskej školy s materskou školou, základ-

nou školou a strednou školou s vyučovacím jazykom nemeckým a s kapacitou 600 detí do týchto priestorov sa Veľvyslanectvo Spolkovej republiky Nemecko v Bratislave obrátilo na Bratislavský samosprávny kraj ešte koncom mája 2011. Zriadenie nemecko-slovenskej školy súvisí s rozširujúcou sa nemeckou komunitou pracujúcou na území Slovenska. Dlhodobý prenájom nevyužívaných priestorov na Račianskej Nemeckej škole Bratislava bol odsúhlasený na júnovom zasadnutí Zastupiteľstva BSK. Podmienkou bolo zachovať ich účel pre školstvo a zabezpečiť, aby výška nájomného v prípade dlhodobého nájmu neklesla pod ekonomické náklady Bratislavského samosprávneho kraja. Ďalšou podmienkou prenájmu budovy vrátane vonkajšej plochy, telocvične a jedálne bolo investovanie do prenajatých priestorov.

„V spolupráci s vládou Bádenska-Württemberska vznikla v Bratislave veľmi solídna škola. Takto, tehu po tehličke, chceme budovať zdelanie európskej kvality priamo tu na Slovensku, bez toho, aby naši študenti museli vycestovať do zahraničia,“ povedal bratislavský župan Pavol Frešo.

(rd), snímka BSK

Za účasti ministra zahraničných vecí SR Mikuláša Dzurindu a ministra zahraničných vecí Spolkovej republiky Nemecko Guida Westerwelleho slávnostne otvorili nový školský rok v Nemeckej škole Bratislava.

TEN-T pred štartovacou čiarou

Realizácia významného projektu dopravnej infraštruktúry Bratislavy osobitne zasiahne Nové Mesto. Rozhodli sme sa preto dať slovo Dopravoprojektu, a.s., aby obhájil, že je to krok správnym smerom. Argumenty tvorcov projektu sformuloval riaditeľ divízie Ing. arch. Ľudovít Horváth.

Ak by sa pokrok odvíjal iba od obvyklého alebo väčšinou prijímaného pohľadu, mnohé nové myšlienky by nikdy neuzreli svetlo sveta. Platí to nielen v oblasti vedy a výskumu, ale aj v našom každodennom živote a v prostredí, kde žijeme. Vytváranie systémov skladajúcich mozaiku objektov, ulíc, zelene, dopravných línii a technických štruktúr mnohokrát prekračuje prítomnosť, lebo svojim progresom musí zodpovedať požiadavkám budúcnosti.

História pozná viacero príkladov, kedy tvorca musel tvrdo obhajovať svoje radikálne kroky, a neskôr sa potvrdilo, že napriek počiatočným polemikám bol výsledný produkt nadčasový. Možno uviesť

rých prípadoch striedajú celé generácie tvorcov – architektov, inžinierov a ďalších odborníkov.

Jedna z tém, ktorá svojím „vekom“ pripomína Matuzalema mnohým obyvateľom Bratislavy, je nosný systém MHD v Bratislave. Snahy o riešenie funkčného dopravného systému na báze koľajovej dopravy majú dlhú históriu. Je to náročná úloha v ktorejkoľvek svetovej metropole. Za uplynulé zhruba štyri desaťročia sa názory tvorcov menili, hľadali sa vhodnejšie riešenia. V istom zmysle slova vždy išlo „iba“ o lokálny problém hlavného mesta, pretože sa hľadal systém, ktorý by riešil dopravné problémy v jeho vnútri, i keď je to najväčšie mesto

do železničnej siete v Bratislave. Tento projekt, ktorý sa intenzívne pripravuje od roku 2006, je dnes už pravdepodobne dostatočne známy i medzi laickou verejnosťou.

Legislatívne postupy spojené s právou investičných zámerov sú jednoznačné a projekty, ktoré riešia rozsiahle stavby dopravnej infraštruktúry, v tomto prípade železničnú trať, sú pod neustálym drobnohľadom. Je prirodzené, že majú svojich zástancov, ale i oponentov, pretože realizácia obdobných zámerov je možná – prevažne alebo výlučne – len z verejných zdrojov. Preto aj bratislavský projekt TEN-T musel prejsť a prechádza všetkými stupňami prípravy, tak ako to predpisy štandardne vyžadujú.

Nájsť optimálne riešenie pre zložitý komplex moderného dopravného systému bolo v doterajšej príprave prioritou. Keby sa línia železničnej trate neposudzovala komplexne, mohla by vytvoriť v husto zastavanej štruktúre mesta trvalú jazvu. A práve územie Nového Mesta malo vďaka historickému kontextu značnú výhodu (i keď nie v rozsahu celého dotknutého územia). Bolo ňou územie „rezervované“ pre takúto dopravnú tepnu v oblasti bývalej (dnes nevyužívanej) železničnej stanice Filiálka. Poskytlo technikom dobré východiskové podmienky pri hľadaní smerového umiestnenia trate. Trasa bola predložená na posúdenie jednak v rámci procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie, jednak v štádiu spracovania dopravnourbanistickej štúdie, bez ktorej by sa stavby projektu TEN-T nepodarilo dostať do základného rozvojového dokumentu mesta – územného plánu. Technické varianty vedenia trasy boli podrobené dôkladnej analýze a oponentúre a preukované s desiatkami subjektov. Zmeny a doplnky ÚPD súvisiace so zladenými riešeniami schválilo mestské zastupiteľstvo Bratislavy na sklonku roku 2008.

Projekt sa tým dostal do rozhodujúcej časti prípravy. Ďalšie stupne projektovej dokumentácie jednotlivých stavieb už definitívne stabilizovali aj výškové parametre trasy. Rozhodujúcou stavbou projektu

Vizualizácia budúcej zastávky Slovany

© DOPRAVOPROJEKT, a.s.

veľkorysú rekonštrukciu „hnedých zón“ v mnohých európskych mestách súčasnosti, stratégie zazeleňovania miest, zapúšťanie významných dopravných tepien veľkomiest pod úroveň terénu či poľudšťovanie terminálov, pri ktorom sa významné dopravné uzly stávajú nielen miestom presunu z jedného dopravného prostriedku na iný, ale aj aktívnou súčasťou existujúcej urbanistickej štruktúry.

Prostredie, ktoré svojou invenciou ovplyvňujú odborníci v našich podmienkach, smeruje v zásade k porovnateľným cieľom. Pri hľadaní riešení sa v niekto-

na Slovensku. Z dlhodobého hľadiska je ale perspektívnejší systém, ktorý obsluží nielen vnútornú mestskú štruktúru, ale ponúka aj možnosť integrácie dopravy v najširšom zmysle - na mestskej, regionálnej i medzinárodnej úrovni.

Jedným z rozhodujúcich projektov, ktorý nadväzuje na pokusy minulých období vytvoriť zmysluplný koľajový dopravný systém, a zároveň má ambíciu položiť základy integrovaného dopravného systému mesta a regiónu, je projekt spojenia železničných koridorov TEN-T a začlenenia letiska M. R. Štefánika

je z tohto pohľadu spojenie koridorov, vedené zo stanice Predmestie do Petržalky - občanov Nového Mesta bude pravdepodobne zaujímať najviac. Jeho línia na území mestskej časti rešpektuje priestor na tunelové vedenie tzv. Severnej tangenty (smer Pionierska - Jarošova), garantovaný územným plánom. Silná urbanizácia územia a bezprostredný vplyv existujúcej zástavby sa podpísali na definitívnom výškovom vedení budúcej železnice napríklad v priamom kontakte so Železničnou nemocnicou a poliklinikou na Šancovej ulici i na mnohých iných miestach.

Dôležitým faktorom vedenia trasy pod povrchom bol problém bezpečných technických riešení vyplývajúcich z navrhnutej technológie výstavby tunelov. Mimoriadna pozornosť bola z tohto hľadiska venovaná napríklad rozhraniu hĺbenej a razenej časti (Šancová ul.) a úseku pod riekou Dunaj.

Dokumentácia projektu TEN-T prešla posudzovaním aj na úrovni Štátnej expertízy. Expertíza skúmala oprávnenosť predpokladaných investičných nákladov, posudzovala technické návrhy i primeranosť rozsahu stavby vo vzťahu k požadovaným cieľom projektu. V nadväznosti na výsledky expertízy navrhol projektant rad krokov, ktoré smerovali k redukcii rozsahu stavby, jej nákladov, ale napr. aj k redukcii územia zasiahnutého stavbou.

Keďže projekt je v rozhodujúcej miere spolufinancovaný zo zdrojov Európskej únie, kompetentné orgány v uplynulých mesiacoch spolu s konzultantmi nominovanými EÚ opakovane posudzovali celospoločenské prínosy a ekonomiku stavby. V súlade s návrhom predloženým slovenskou stranou bol potvrdený medzinárodný charakter projektu a jeho dôležitosť pre zabezpečenie integrácie európskej železničnej infraštruktúry. Pod definitívne schválenie prípravy realizácie 1. etapy výstavby sa významnou mierou podpísala koordinovaná záverečná spolupráca najvyšších predstaviteľov Bratislavského samosprávneho kraja, magistrátu a ministerstva dopravy. Bude to práve úsek od železničnej stanice Predmestie po Šancovú ulicu, kde sa má realizovať zastávka Slovany a nová podzemná železničná stanica Filiálka. Prvá etapa celého zámeru má teda ukončenú projektovú prípravu a opatrenia v oblasti inžinierskych činností smerujú k urýchlenému zabezpečeniu stavebných povolení, aby sa projekt v roku 2012 začal realizovať.

O možnosť stať sa súčasťou tejto trans-európskej dopravnej línie z Paríža cez

Štrassburg sa pri zrode myšlienky uchádzalo niekoľko zahraničných miest (medzi inými aj Budapešť). Podarilo sa to Bratislave. Realizácia prvej etapy naštartuje proces, ktorého prínosy zhodnotí možno až nasledujúca generácia. Obnovenie niekdajšieho železničného spojenia medzi Predmestím, Filiálkou a v ďalších etapách s Petržalkou nielenže nezabrzdí urbanistický rozvoj tohto územia mestskej časti, ale ako ukazujú príklady zo zahraničia, stane sa impulzom pre jeho dynamický rozvoj v budúcnosti. Nová kvalita dopravy prinesie so sebou potenciál vyššej kvality územia, nových urbanistických a architektonických počínov, ktoré sa stanú zdrojmi a cieľmi pohybu obyvateľov. Kvalita a dostupnosť dopravy tak umožní postupne znížiť dnešný nepriaznivý trend nárastu individuálnej automobilovej dopravy na úkor hromadnej, a tým priaznivo ovplyvniť kvalitu životného prostredia.

Obyvateľov mestskej časti Bratislava - Nové Mesto sa prvá etapa stavby TEN-T priamo dotkne už po začatí výstavby (stavba potrvá do roku 2015). Niektorých tým, že bude nevyhnutné asanovať nehnuteľnosti, ktoré nebolo možné obísť. Ďalších tým, že prinesie krátkodobé zvýšenie ruchu na území, intenzívnejšiu nákladnú dopravu, dočasné dopravné opatrenia spojené najmä s prekládkami

inžinierskych sietí a pod. Je však dobré uvedomiť si, že táto zatažkávací skúška by v budúcnosti mala priniesť zníženú intenzitu individuálnej automobilovej dopravy a s ňou zníženie množstva emisií v ovzduší, vyššiu bezpečnosť dopravy na cestách, kvalitnejšiu hromadnú dopravu z regiónu do širšieho centra mesta a mnohé ďalšie pozitíva.

Je to krok správnym smerom. Po niekoľkých desaťročiach konečne budeme mať položený základ seriózneho progresívneho dopravného koľajového systému, ktorý bude po dobudovaní do cieľového stavu plniť funkciu nosnej osi hromadnej dopravy mesta v severojužnom smere. Slovensko a jeho hlavné mesto nesporne patria na európsku železničnú mapu. Nadčasovosť v rozhodnutiach sa po čase môže stať našou silnou výhodou. Využime túto šancu a pokúsme sa spoločne vnímať projekt TEN-T ako pozitívny krok do budúcnosti.

Eudovít Horváth

Tento projekt je spolufinancovaný z prostriedkov Európskej únie.

Po novomestských pamiatkach a pamätihodnostiach (3)

s PhDr. Vierou Obuchovou, CSc.

Bytová výstavba na území Nového Mesta v medzivojnovom období predstavuje už novú kapitolu, ktorá sa dôstojne zaradila do súdobých európskych úsílí. Jednak tým, že presadzovala dobový životný štandard bývania nie iba pre horných desaťtisíc, ale pre bežného pracujúceho človeka zo stredných a nižších vrstiev, jednak porovnateľnou kvalitou výsledkov. Mnohé domy navrhovali významní architekti, ktorých biedne povojnové pomery inšpirovali k hľadaniu nových ciest v bytovej výstavbe.

Na Kalinčiakovej ulici stojí napríklad vysoko hodnotený pavlačový dom s malými bytmi z roku 1931, kde sa vďaka úspornej výstavbe našli prostriedky aj na skromné sanitárne vybavenie. Na Šancovej sú pavlačové domy stavebného družstva UNITAS zo začiatku 30. rokov, pôvodne určené pre sociálne slabé vrstvy. Stoja kolmo k ulici, kvôli hospodárnosti a vhodnému oslneniu, o ktorom sa vtedy hovorilo a písalo aspoň toľko čo o hygiene a kultúrnosti bývania. Byty sú prevažne jednoizbové, no majú kompletne príslušenstvo.

Tá istá dvojica architektov (B. Weinwurm a I. Vécsei), ktorá navrhovala UNITAS, sa vzápätí pustila do riešenia ďalšej veľkej akcie na zmiernenie bytovej núdze – do komplexu obytných blokov Nová doba na Vajnorskej ulici pre bratislav-

ské družstvo súkromných zamestnancov a robotníkov. Usilovali sa tu o bývanie nerušené, pokojné, izolované ešte aj od hluku zo schodísk. Byty boli neveľké, no účelné, dobre oslnené a vetrané, mali už ústredné kúrenie, teplú vodu a ústrednú práčovňu. Hospodárnosť projektanti docielili jednotnými prvkami oceľovej kostry – bola to prvá bratislavská stavba, ktorá mala celú nosnú konštrukciu z ocele. Druhý stavebný blok bol z lacnejšieho železobetónu. Po dokončení (1936) mala Nová doba veľký ohlas, odborníci ju hodnotili ako „revolúciu v myslení a architektonickej práci“, a to aj pre jej výtvarne čistý, strohý, ale pravdivý vonkajší výraz.

Táto malá „galéria“ dobových úsílí o slušné bývanie dostupné pre pracujúceho človeka je nesporne

jednou z originálnych črt pamiatkového fondu Nového Mesta. Napokon, z obdobia po roku 1919 môže naša mestská časť záujemcovi ponúknuť prehliadku takmer historicky kompletnú – vrátane ukážok ďalšieho vývoja zo 40. a 50. rokov dvadsiateho storočia, v podstate teda až do súčasnosti.

Ludovú štvrť s radovou výstavbou malých rodinných domov budovali družstevným spôsobom vo vojnových rokoch a tesne po nich – v rámci akcie „tisíc rodinných domov“. Mierová kolónia a Biely kríž sú už povojnové sídliská. Charakterizuje ich architektonický rukopis Vladimíra Karfíka, tvorcu s medzinárodnými skúsenosťami, ktorého po vojne povolali z Prahy kvôli výstavbe Závodu mieru.

„V oboch sídliskách som bývala, tak to tam dobre poznám,“ rozpráva dr. Obuchová. „Mierová kolónia bola vlastne sídlisko stavané zväčša pre vyšších

Úspornosť, ktorá zaručuje základný dobový štandard. Táto zásada, s ktorou kedysi programovo vystúpili autori UNITAS-u, sa neskôr stala mottom hromadnej výstavby na dlhé desaťročia.

úradníkov *Dynamitky*. Bytov však po vojne stále bolo málo, a tak tie nádherné štvorizbové byty v 50. rokoch rozdelili na dvoje, jedna rodina obývala prednú časť, druhá zadnú, takže o príslušenstvo sa museli deliť - WC a kúpeľne boli spoločné. Električka vtedy chodila len po Novú dobu, trolejbus z druhej strany do Trnávky. Peši sme sa teda nachodili až až.“

Až keď bola druháčka, postavili na konci Mierovej kolónie smerom na Trnávku prvú panelovú školu v Bratislave. Jednoposchodová budova bola zaujímavá najmä tým, že každá trieda bola spojená s chodbou aj pozdĺžnou sklenou vitrínou, kde sa vystavovali žiacke práce. „*Ludia prechádzajúci po chodbe videli nás, aj my sme videli ich, bolo to zvláštne, ale neprekážalo nám to,*“ spomína. „*Túto školu sme po rokoch tiež chceli zaradiť medzi novomestské pamätihodnosti, ale poslanci nám to neschválili, že sa budova vraj prerába.*“

Druhý z povojnových sídlisk, Biely kríž na Račianskej ceste, bolo pôvodne taktiež určené na bývanie pre *Dynamitkárov*. Dobudovávalo sa postupne až do roku 1959. Meno mu dal nabielo natretý kamenný kríž s korpusom Krista, ktorý stál pri odbočke cesty do vinohradov. Ten, ako upresňuje dr. Obuchová, na začiatku 60. rokov minulého storočia zlikvidovali. Dnes je obďaleč nový biely kríž s Ukrižovaným, výtvarné dielo.

„*Potok, čo stekal z vinohradov, sa pri lejakoch niekedy tak rozvodnil, že stekal i cez sídlisko a spôsoboval povodne. Nás deti vtedy chlapi na pleciah museli prenášať z jednej strany na druhú...*“ spomína na historička.

Napokon sme sa pristavili pri pojme novodobé pamiatky – sú to stavby, ktoré väčšina ľudí za pamiatky nepovažuje.

„*Áno, mnohé novodobé stavby ešte nie sú pamiatkami, ale z rozličných hľadísk sú zaujímavé, preto ich pamiatkari zaraďujú do zoznamu pamätihodností. V Novom Meste je to napríklad televízna veža Kamzík, ktorú navrhujeme aj do celomestského zoznamu pamätihodností. Predstavuje výraznú dominantu viditeľnú už z veľkej diaľky, keď sa blížite k mestu, najmä keď prichádzate od východu.*“

V Novom Meste poslanci svojho času navrhli a schválili za pamätihodnosti napríklad aj internátny komplex Mladá garda od Emila Belluša a neskorší Istropolis. Zo športových stavieb patrí do tejto sku-

Aj vnútorné dvory Novej doby boli tiché, deti sa chodili hrať na susediace veľké ihrisko. Ako vyzerali čisté biele múry tohto komplexu po jeho dokončení, môžeme si dnes pozrieť na fasádach Novej doby I, obrátených do Bajkalskej ulice, nanovo omietnutých v súvislosti so zatepľovaním.

piny kúpalisko Tehelné pole a hala na Pasienkoch.

Takisto na Železnej studničke, v tradičnej oddychovej oblasti Nového Mesta sú miesta, kde sa hodno pristaviť. Prícestný stĺp Panny Márie s nikou z roku 1740 stojí v blízkosti mlyna Klepáča, jedného z posledných na potoku Vydrica. Aj tento mlyn bol vlastne už ruinou, pretrval len vďaka súkromným rekonštrukčným snahám a pomoci pamiatkarov. Zanikol i objekt niekdajších „kúpeľov“ z roku 1826, využívajúcich tunajší železitý prameň. Jeho vyústenie dalo vybudovať mesto, preto je na ňom mestský znak. Plány na novú výstavbu našťastie narážajú na bariéru ochrancov prírodného prostredia cenného pre celé hlavné mesto.

Viera Vojtková

Snímky František Rajecký

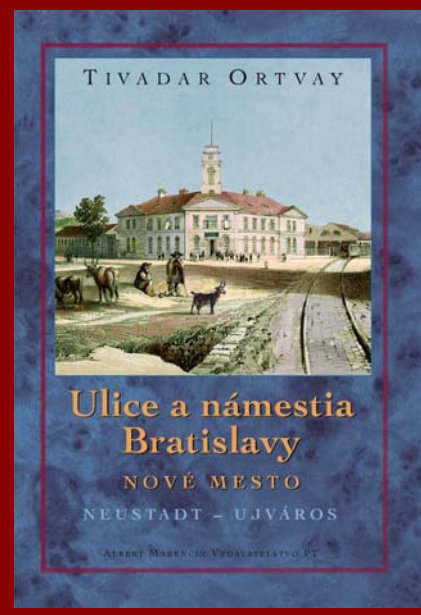
Poznámka redakcie:

Možno aj vy máte v rodinnom fotoalbe snímky budov z prvej polovice minulého storočia na území našej mestskej časti. Prípadne staré informácie, napríklad listy o živote v nich. Ak sa o tieto dokumenty (dnes už historické) chcete podeliť s ostatnými, ozvite sa nám.

Čítanie z histórie

Kniha *Ulice a námestia Bratislavy – Nové Mesto* od Tivadara Ortvaya predstavuje mesto podľa územného členenia, aké platilo na začiatku 20. storočia. Bratislava mala vtedy päť mestských častí. Prechádzka historickými uličkami Nového Mesta sa začína na juhovýchode Bratislavy, z Karadžičovej, Legionárskej a Vajnorskej vedie cez Šancovú a Štefánikovu ulicu, na severe pokračuje Hlbokou a po Pražskej vedie až do Mlynskej doliny. Dobové fotografie zachytávajú dnes už neexistujúce fabriky a úzke ošarpané uličky, ktoré museli ustúpiť modernej výstavbe. Pamätníci tu nájdu mnohé miesta, ktoré v mladosti navštevovali. Vyšlo vo vydavateľstve Marenčin PT.

(red)

„V kameňolome som bol ako doma...“

Ing. Milan Turza sa nám ohlásil, keď si prečítal článok o Rösslerovom lome v májovom čísle nášho časopisu. Na toto miesto má dodnes živé spomienky. Potešilo nás, že sa o ne chce podeliť s ostatnými čitateľmi a pridať aj čo-to zo svojich zážitkov.

Domov v záhradnom domčeku

Rodičia prišli do Bratislavy, keď sem presunuli otcovo pracovisko z Hlohovca. Našli si podnájom v Emyháze – dnes Ľudovej štvrti. Potom sme do mojich šiestich rokov bývali pri dnešnom zväračskom ústave na Ádyho ulici, dodnes tam ten domček stojí. Mama dostala od rodiny nejaké peniaze a rodičia za ne postavili záhradný domček vo vinohradoch. Dnes sa táto oblasť volá Briezky, predtým sme jej hovorili Baumgartel záhon. Nad ním sa nachádzal ešte Kňažský záhon, kam mnohí ľudia chodili na výlety. Jeden podnikavec si tam otvoril záhradnú reštauráciu AHOJ a podľa nej začali prezývať celý kopec.

Maturanti po 30 rokoch pred svojou školou, 1978

V malej kolónii tu žilo asi šesť nemeckých rodín, po vojne ich väčšinou odsunuli za hranice. Boli medzi nimi murári, kurič mestských kúpeľov, hlavný čašník v Redute. Mój otec bol kolárom vo vozačských kasárňach, ktoré sa nachádzali medzi ulicami Za kasárňou a Jarošovou. Vzađu mali vojaci dielne a kone. Jarošova bola vtedy krásnou gaštanovou alejou, za ňou sa nachádzali delostrelecké kasárne, z druhej strany ohraničené Kutuzovovou ulicou.

Nové Mesto bolo obklopené vinohradmi

Vinohrady sa rozkladali od Blumentálskeho cintorína, ktorý bol v tom čase na Račianskom mýte, na kúsok ich prerušili Legiodomy, potom znovu pokračovali a v hornej časti sa šplhali až na Kolibu. Neskôr z nich ubrali veľkú plochu internát Mladá garda a sídlisko Krasňany, ktoré bolo postavené z typových domov hromadnej bytovej výstavby. Podľa skratky HBV sme ho prezývali Habeš.

V detstve som mal spolužiaka a dobrého priateľa Emila Kanisa. Jeho otec bol strelmajstrom v spomínanom Rösslerovom

Práca v Rösslerovom kameňolome

V kameňolome boli postavené tri objekty. V jednom býval správca, bola to len jediná miestnosť a kuchynka. Nad ním na zvýšenom mieste stála vyhná a sklad na uhlie, lebo kamenári potrebovali brúsiť nástroje, používali aj štvormetrové vrtáky. Tretiemu najväčšiemu objektu sa hovorilo kasáreň, to bola ubytovňa robotníkov. Okresávali obrubníky na chodníky, drvili kameň na stavbu ciest. Lom fungoval ešte dlho po vojne a štrk sa používal pod bratislavské električkové trate.

Kameň sa vozil dole kopcom na vyklápacích vozíkoch, takzvaných ponvageľoch. Plný vozík sa spúšťal dole po koľajniciach a ťahal hore prázdny vozík. Dômyselný mechanizmus, ktorý sa celý obsluhoval ručne, mal hore koleso so špalíkovou brzdou a veľkým závažím. Dole bola točňa, kde sa vozík obrátil a vysypal.

V stenách kameňolomu boli kaverny vyhlbené za prvej svetovej vojny a asi 100 metrov vyššie v lese aj ďalšie. Cez vojnu boli plné munície, pretože Nemci ich využívali ako skladištia.

Keď sa blížil front, v kavernách pán Kanis ukryl asi dvadsať ľudí. Strávili sme tam tri dni počas Veľkej noci, pretože sme sa báli Rusov a nevedeli sme, čo príde. Nad našim ukrytím v kameňolome si Nemci urobili pozorovacie zariadenie. O nás zrejme nevedeli. Ešte dlho po vojne sme ako chlapci nachádzali rôzne druhy munície, boli sme zvedaví. Za to, že sa nikomu nič vážnejšie nestalo, vďačíme synovcovi nášho suseda, ktorý nás s ňou naučil zaobchádzať. On sám to vedel vďaka výcviku Hlinkovej mládeže, ktorý absolvoval v Nemecku.

Čierna spomienka - Apollka

Bombardovanie Apollky som prežil ako praktikant v strojovej dielni pána Černého. Hlásil som sa na strojársku priemyslovku

a počul som, že absolvovaná prax mi pomôže pri prijímačkách. V osudný deň 16. 6. 1944 som brúsil vypálené rebrá na zotrvačník, túto prácu mi pridelenil majster Messinger. Po deviatej hodine začali vyť sirény, hlásili poplach. Vybehol som na cestu, šiel po nej práve voz bez bočníc, takzvaný pláták ťahaný koňmi. Viezol už zopár ľudí. Pohonič povedal, že smeruje k Prievozu, a tak som naskočil aj ja. Od rafinérie sa ozývali hromové výbuchy, vyrazili plamene a hustý dym, bolo to hotové peklo. Voz zasiahol mohutný tlak vzduchu, zmielol nás až na chodník na druhej strane cesty. Rozbehol som sa preč, vbehol som do Zimného prístavu a skryl sa pod naukladané podvaly. Pražce sa však chveli, preto som radšej vyliezol, dobehol k plotu a skočil na druhú stranu do priekopy. Tu ma zasypala hľina. Už som myslel, že končím, no podarilo sa mi vyhrabať sa a bežať ďalej. Len preč od tých hrozivých výbuchov! Dobehol som po Miletičovu ulicu, kde som zakotvil v jednom z krytov. Bol som zúbožený, špinavý a hluchý, nejaké ženičky ma umyli, no nedokázal som komunikovať. Pobral som sa domov, smerom k Stollwercku a mlynu MANA Jedľa. V strese som si splietol cestu a našiel som sa až pri rádiotovárni Tesla, na dnešnej Pluhovej ulici. Ľudia odtiaľ vybiehali a cez Račišdorfskú cestu (dnes Račiansku ulicu) mierili cez vinice smerom k lesu, s nimi som sa tam dostal aj ja...

Študentské záujmy, najmä šport

Na priemyslovku som chodil v rokoch 1944-1948 na Fajnorovom nábreží pri Dunaji. Bola rozdelená na tri stupne - vyššia, stredná a majstrovka, kde vychovávali učňov za majstrov. V treťom ročníku som sa prihlásil do Štefánikovho dramatického krúžku, členom bol vtedy aj Karol Skovay, neskorší člen SND. Vraj aj Andrej Bagar chodil kedysi do tohto krúžku. Nedošlo na

Cyklistický oddiel železničiarov, august 1951

to, aby som začal hrať divadlo na javisku, ale raz sme robili kabaret v Tatrá hoteli.

S kamarátom Emilom a jeho spolužiakmi zo stavebnej priemyslovky sme chodili aj do tanečnej školy, ktorá sídlila v budove Charitasu. Naším tanečným majstrom bol G. Bod. Mal partnerku o hlavu vyššiu, ale tancovali výborne. Spolu sme potom chodili domov na Briežky. Boli sme takí priatelia, že som sa do tanečných prihlásil radšej s ním, než s mojimi spolužiakmi, ktorí bývali väčšinou na internáte.

Venoval som sa grécko-rímskemu zápaseniu, mám bronzovú medailu z nováčikovských majstrovstiev Slovenska v ťažkej atletike. Neskôr, už počas štúdia na vysokej škole technickej, som poloprofesionálne trénoval cyklistiku. To bola éra slávnych cyklistov Millnera, Ružičku, Menschiho. Zastrešoval nás klub železničiarov a naším trénerom bol známy športovec Karol Hecceg. Vtedy sa práve staval cyklistický štadión na Tehelnom poli. Vlasto Ružička pomáhal betónovať a my sme tam chodili na brigády. A dnes je už štadión zlikvidovaný...

Členovia športového oddielu Sokol Slovany

Kramárčanom vyše 40 rokov

Po maturite v štyridsiatom ôsmom som nastúpil do Nováckych chemických závodov, odkiaľ som neskôr odišiel študovať na fakultu strojného inžinierstva Slovenskej vysokej školy technickej v Bratislave. Po druhom ročníku som začal pracovať v Stavoprojekte a po štátnici som dostal umiestenku do bratislavského Hydroprojektu. Nakoniec som ešte rok štúdia strávil u profesora Čabelku na Výskumnom ústave zväračskom a stal sa zo mňa zväračský technolog. Vystriedal som zamestnania vo viacerých firmách, nejaký čas som pracoval aj v Rakúsku pre firmu VOEST Werke, ale prechody hraníc boli pre mňa takými hororovými zážitkami, že som s tým radšej skončil.

S manželkou sme sa spoznali počas vysokej školy, v roku 1959 sme sa vzali a sme spolu už vyše 50 rokov. Najprv sme bývali na Trnavskej ulici, no keď sa nám narodili dve deti, potrebovali sme väčší byt a v roku 1969 sme sa presťahovali na Kramáre. Pre náš dom na Ladziarskeho ulici som projektoval kúrenie. Teplom nás chcela zásobovať tepláreň na Poliankach, ale aj plynárne, a nevedeli sa dohodnúť. Domy sa však už stavali, bolo potrebné vyriešiť to. Dostali sme provízorne kotolne na uhlie, ktoré nakoniec slúžili 15 rokov. Až potom sa podarilo domy plynofikovať, a teraz tu máme už tretiu generáciu kotlov...

Spomienky zaznamenala
Jana Škutková

Týmto rozprávaním chcel pán Turza priblížiť mladšej generácii atmosféru počas druhej svetovej vojny a povojnových rokov v Bratislave a na jej perifériách. Ak máte aj vy spomienky, ktoré môžu byť zaujímavé pre ostatných, budeme radi, keď nám o nich porozprávate.

Kontakt: hlas@banm.sk, tel.: 4925 3241.

27. ročník Memoriálu Tomáša Babiaka

Posledný diel atletického seriálu Grand Prix Slovenska, ktorý je neoficiálnou atletickou extraligou na Slovensku, sa konal na štadióne profesora Pavla Gleska pri Mladej garde pod názvom Memoriál Tomáša Babiaka. Miting je poctou niekdajšiemu viacnásobnému československému rekordérovi v hode oštepom a usporiadatelia z domácej Slávie STU Bratislava naň zabezpečili príchod viacerých nositeľov zvukných atletických mien zo Slovenska i zo zahraničia. K vrcholom dňa patrili interný súboj skokanek do diaľky Jany Veldákovéj a Renáty

Medgyesovej - Veldáková napokon zvíťazila výkonom 664 cm, svojím druhým najlepším výsledkom tejto sezóny. V behu na 1500 m zvíťazil Jozef Pelikán s kvalitným časom 3:49,27 min. Ozdobou preteku bol aj výkon výškarky Gollnerovej 188 cm a nový národný juniorský rekord (73,04 m) Andreja Benáka v hode oštepom. Víťazom preteku oštepárov sa napokon stal jeho brat Martin Benák, ktorý poslal oštep do vzdialenosti 77,05 m.

TK AC, snímka Pavol Uhrin

Nadaní študenti získali lepšie možnosti na šport

Škola pre mimoriadne nadané deti a Gymnázium na Skalickej ulici sa môže pochváliť zrekonštruovaným ihriskom. Podarilo sa to vďaka schválenému grantovému projektu pod názvom Pozitívna energia pre šport, ktorý vyhlásil Nadačný fond Západoslovenskej energetiky v Nadácii PONTIS, aj vďaka rodičom študentov, ktorí sa podieľali na financovaní. Úspešný projekt vypracovali učiteľky telocviku, čím pomohli zlepšiť podmienky na rozvoj športového a pohybového nadania svojich žiakov. Čo je najdôležitejšie, športovisko spĺňa aj vysoké nároky na bezpečnosť.

Silvia Kováčová

Vyjdite zo svojej samoty

Projekt Živeny pre seniorov, nazvaný *Vedieť, vidieť a naplno žiť v každom veku* sa opiera o poznanie, čo je pre mnohých našich seniorov hlavným problémom – život v osamotení. Bratislavské členky – seniorky nášho najstaršieho ženského spolku chcú svoje rovesníčky (no i rovesníkov!) presvedčiť, že pri mnohostrannej aktivite je oveľa ľahšie uchovať si životnú energiu. V spolupráci s Fondom Glaxo Smith Kline 2011 Jarná výzva pripravili preto na zvyšok tohto roka sériu podujatí na rozmanité témy, niekto-

ré z nich i pre nečlenov Živeny, aby verejnosť dali nahliadnuť do svojich programových úsilií. Po septembrovej besede o prehreškoch voči slovenčine bude verejnosti prístupná spomienka na Jána Cikkera – zakladateľa našej modernej hudobnej drámy Hudba o živote a duši pri príležitosti skladateľovej storočnice. Uskutoční sa vo štvrtok 6. októbra o 15.30 h na Konventnej č. 15. Spomínať bude PhDr. Allia Christa Varkondová, Alfréd Swan bude recitovať úryvky z literat.

(w)

INZERCIA:

Pracovná príležitosť pre ženy. Tel.: 0918 756 416

Inštalatér – aj malé opravy. Tel.: 0904 572 977

Tepujem koberce, sedačky, posteľe.
Tel.: 0903 195 861, 02/4425 9038

Kompletné žulové pomníky už od 1390,-€. Dosekávania písma, opravy, rekonštrukcie, čistenie pomníkov. Kontakt: 0915 760 079

Bezpečná Kuchajda

Sedem ľudí zachránili pred utopením príslušníci vodnej záchrannej služby počas leta na prírodnom kúpalisku Kuchajda. „Dve deti bez dozoru rodičov, troch dospelých pod vplyvom alkoholu a dvoch, ktorí dostali kľče v končatinách,“ bilancuje obdobie od 18. júna do 31. augusta vedúci vodnej záchrannej služby Tomáš Rácz.

Už pätnásty rok končia záchranári letnú sezónu bez obetí počas pracovného času. Zasahovať však museli pri niekoľkých ľahších poraneniach – predovšetkým rúk a nôh po zranení ostrými kameňmi či po nerespektovaní zákazu skákať z mola. Iba

v jednom prípade bolo potrebné previezť zraneného do nemocnice. „Vďaka periodickému čisteniu dna jazera potápačmi a pravidelnému čisteniu celého areálu je počet poranení vzhľadom na vysokú návštevnosť v letnom období minimálny,“ dodáva šéf záchrannej služby. O kvalite vody na Kuchajde svedčí aj fakt, že záchranári nemali hlásený počas leta ani jeden prípad ochorenia. Zamestnávali ich však prípady, pri ktorých bol ich zásah nevyhnutný: kúpanie psov, umývanie bicyklov, rybolov v zakázanom čase alebo hádzanie kameňov do vodného vtáctva.

(mt)

Šarkany vzlietnu na Kolibe

Novomestské deti, ale aj ich rodičia a učители sa môžu zapojiť do veselej šarkaniády, ktorá sa uskutoční v druhú októbrovú sobotu (8. 10.) na Cvičnej lúke na Kolibe od 15. h. Pri príprave drakov, šarkanov a podobných lietajúcich príšer sa fantázií medzi nekladú. Ak sa teda vetrík trochu rozfúka, môžeme sa tešiť na príjemný súťaživý deň v jesennej prírode.

(jš, snímka František Rajecký)

ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA
JUDr. Daniel URBAN

JUDr. Daniel Urban, advokát, si Vám dovoľuje oznámiť otvorenie svojej advokátskej kancelárie na Uhrovej č. 18 na Kramároch (budova pošty z druhej strany).

tel.: 02/ 2071 4739, 0907 76 49 32
e-mail: d.urban@akurban.sk, www.akurban.sk

Pozývame

Stredisko kultúry Bratislava

– Nové Mesto, Vajnorská 21

tel. 44373771, 44372620

e-mail: info@skvajnorska.sk

www.skvajnorska.sk

1. 10. 2011, sobota 17. h

Za dychovkou na Vajnorskú s DH 11 Z IVANKY,
tradičné tanečné podujatie pre všetky generácie

3., 10., 17., 24., 31. 10. 2011, pondelok 18. h

Sahadža joga – pokročilí. Ako sa zbaviť stresu
a napätia, vstup voľný

4., 11., 18., 25. 10. 2011, utorok 18. h

Sahadža joga – začiatčníci.
Ako sa zbaviť stresu a napätia, klubové stretnutie
pre stálych aj nových záujemcov, vstup voľný

5. 10. 2011, streda 17,30 h

Cesta za poznáním, klubové stretnutie

6. 10. 2011, štvrtok 16. h

Klub Patchwork

8. 10. 2011, sobota 17. h

Čaj o piatej s HS KARTAGO,
tanečné podujatie pri hudbe 60.- 90. rokov
v príjemnom prostredí pri sviečkach,
so žrebovaním vstupeniek

13. 10. 2011, štvrtok 16. h

Klub priateľov opery SND,
pravidelné stretnutie členov

13. 10. 2011, štvrtok 18,30 h

Marcel Vaněk, prednáška

14. 10. 2011, piatok 9. h

Kaleidoskop vedomostí – sopky na Slovensku,
pre žiakov ZŠ

15. 10. 2011, sobota 17. h

Čaj o piatej s HS COLOR,
spoločenský tanečný večer pri hudbe
60.- 90. rokov, určený pre mladých i skôr narodených
so žrebovaním vstupeniek

18. 10. 2011, utorok 17. h

Bratislavský včelársky spolok,
pravidelné stretnutie členov a záujemcov o poraden-
ské služby

19. 10. 2011, streda 18. h

Túlavé topánky,
podujatie pre záujemcov o cestovanie a poznávanie
krajín

22. 10. 2011, sobota 10. h

Na všetko je liek

22. 10. 2011, sobota 17. h

Čaj o piatej s HS EXE LIVE,
spoločenské tanečné podujatie pre všetkých, ktorí
majú radi hudbu 60.- 90. rokov a žrebovanie vstupe-
niok o vstupenky na ďalšie podujatie

5. 10. 2011, streda 15. h

Mesiac úcty k starším,
kultúrno-spoločenské podujatie pre pozvaných

27. 10. 2011, štvrtok 19. h

ŽALMAN a spol.

**Koncert v rámci X. ročníka Folk country sála alebo
koncerty na vaše želanie**

Pavel Žalman Lohonka, spevák a skladateľ, patrí
medzi najznámejších folkových spevákov v Česku, ale
i na Slovensku. Každoročne vystupuje aj v SK BNM
na Vajnorskej 21, kde sa vždy teší veľkému záujmu
divákov.

28. 10. 2011, piatok 14. h

Informačné centrum zdravia

29. 10. 2011, sobota 17. h

Čaj o piatej s HS SKAN,
posledný októbrový tanečný večer pri hudbe
60.- 90. rokov v príjemnom prostredí pri sviečkach
a žrebovanie vstupeniek o zaujímavé ceny

Výstavy:

4. - 15. 10. 2011

Výstava obrazov Hamann, Juráš, Medzeiová

18. - 29. 10. 2011

DUK predstavuje, výstava obrazov

Návštevný čas výstav:

pondelok – piatok 14. - 18. h, sobota v rámci podujatí

Výmenné stretnutia zberateľov (VSZ):

1. 10. 2011, sobota 8. - 12. h

**VSZ mincí, medailí, pohľadníc, bankoviek, od-
znakov, vyznamenaní, telefónnych kariet, etikiet,
filatelie, kníh, gramoplatní ...**

15. 10. 2011, sobota 8. h - 15,30 h

**Medzinárodné VSZ minerálov, fosílií a výstava
drahých kameňov**

Zmena programu vyhradená

Predpredaj vstupeniek:

Pondelok - streda 16. - 19. h a 1 hodinu pred poduja-
tím v SK BNM Vajnorská 21

Služby:

Pre stredné školy ponúkame kultúrno-spoločenské
a výchovno-vzdelávacie podujatia v rôznych formách
a zameraniach. Informujte sa telefonicky na uvede-
ných číslach.

Prenájom priestorov na semináre, spoločenské pose-
denia, prezentácie.

Výroba reklamy od vizitiek po transparenty – vrátane
grafických návrhov, tel. 02/44372620

Dom kultúry Kramáre,

Stromová 18, tel. 54 77 11 48

www.skvajnorska.sk, e-mail: dkkramare@chello.sk

1. 10. 2011, sobota 16. h

ROZKRÁVKA,
divadelné predstavenie s Elou a Hopom

12. 10. 2011, streda 15. h

Mesiac úcty k starším,
spoločenské popoludnie pre KD Stromová, KD Jesení-
ova, na pozvánky

19., 26. 10. 2011, streda 16,30 h

Klub Venuša,
stretnutie Ligy proti rakovine

22. 10. 2011, sobota 16. h

Červená čiapočka,

premiéra predstavenia v podaní Stražanovho bábkov-
ého divadla

Predaj vstupeniek:

pondelok, utorok, streda od 16. do 19. h

Vstupné sa vráti len v prípade zrušenia predstavenia.

Zmena programu vyhradená, vstupenky nerezervu-
jeme.

Služby:

Poskytnutie priestorov a služieb na prezentácie, semi-
náre, spoločenské posedenia, cena podľa dohody.

STREDISKO KULTÚRY

Bratislava – Nové Mesto

2011/2012

kurzy krúžky

Vajnorská 21

Info: 22 37 37 71, 44 37 37 60

www.skvajnorska.sk

e-mail: info@skvajnorska.sk

reklama@skvajnorska.sk

- Angličtina, nemčina, taliančina pre dospelých, klasický a polointenzívny kurz (50 h)
- Angličtina, nemčina pre deti v MŠ
- Keramika pre deti (3 mesiace)
- Keramika pre dospelých (3 mesiace)
- Výtvarné techniky - maľba, kresba, grafika a iné techniky (40 h)
- Výtvarná škola Dany Zacharovej pre deti (mesačne)
- Šijeme s Burdou - strihy + šitie + módna tvorba (40 h)
- Joga pre dospelých (3 mesiace)
- Pilatesove cvičenia (3 mesiace)

Dom kultúry Stromová 18

Info: 54 77 11 48

www.skvajnorska.sk

dkkramare@chello.sk

- Pohybové cvičenie mamičiek s deťmi (10 h)
- Ateliér neprofesionálnych výtvarníkov (5 mesiacov)
- Joga pre dospelých – začiatčníci, pokročilí (5 mesiacov – 36 h)
- Pilatesove cvičenia
- ZUMBA (10 h)

Dlhá otváracia doba

Pohodlné parkovanie

Krátka čakacia doba

**Exkluzívne
Lidl značky
- overená
kvalita !**

Denne čerstvé
ovocie a zelenina

Vlastná pekáreň

Čerstvé mäso a hydina

Dulano

Milbona

GEBIRGSJÄGER

Linessa
vital & active

Vitakrone
★★★★★

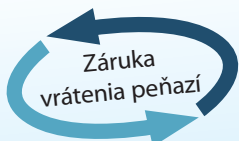
toujours

vitafit

CRUSTI CROC

J. D. GROSS

W5

Každý u nás zakúpený výrobok môžete v lehote do jedného mesiaca vrátiť. Na základe predloženia pokladničného bloku dostanete späť jeho kúpnu cenu. Samozrejme platí príslušná zákonná lehota na reklamáciu tovaru.

Garancia vrátenia peňazí

Platba platobnými kartami

Ústretovosť

GIBELLINI

BRATISLAVA –
ŠKULTÉTYHO ul.

